

Міністерство освіти і науки України
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II
Кафедра географії та туризму

Регістраційний № _____

Кваліфікаційна робота
АНАЛІЗ ОБІЗНАНОСТІ В ТУРИСТИЧНИХ ОБ’ЄКТАХ
ЗАКАРПАТТЯ СЕРЕД МЕШКАНЦІВ КОСОНСЬКОЇ ТГ
(БЕРЕГІВСЬКИЙ РАЙОН)

СОТМАРІ ДАВІД ЛАЙОШОВИЧ

Студент IV-го курсу

Освітня програма: Туризм

Спеціальність: 242 Туризм

Рівень вищої освіти: бакалавр

Тема затверджена на засіданні кафедри

Протокол № 8 / 2024

Науковий керівник: **ТОВТ АТІЛЛА АТІЛЛОВИЧ**

(ст. викладач кафедри географії та туризму)

Завідувач кафедри географії та туризму:

МОЛНАР ЙОСИП ЙОЖЕФОВИЧ

(кандидат географічних наук, доцент,

доцент кафедри географії та туризму)

Робота захищена на оцінку _____, «___» _____ 2025 року

Протокол № _____ / 2025

**Міністерство освіти і науки України
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II**

Кафедра географії та туризму

**Кваліфікаційна робота
АНАЛІЗ ОБІЗНАНОСТІ В ТУРИСТИЧНИХ ОБ’ЄКТАХ
ЗАКАРПАТТЯ СЕРЕД МЕШКАНЦІВ КОСОНСЬКОЇ ТГ
(БЕРЕГІВСЬКИЙ РАЙОН)**

Рівень вищої освіти: бакалавр

Виконав: студент IV-го курсу
СОТМАРІ ДАВІД ЛАЙОШОВИЧ

освітня програма: Туризм
спеціальність: 242 Туризм

Науковий керівник: **ТОВТ АТІЛЛА АТІЛЛОВИЧ**
(ст. викладач кафедри географії та туризму)
Рецензент: **ТОРПОІ ЙОСИП ЙОСИПОВИЧ**
(PhD, доцент кафедри географії та туризму)

Берегове

2025

ЗМІСТ

ВСТУП	6
I. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТ КОСОНСЬКОЇ ТГ	7
I.1. КОСОНЬ	7
I.2. ПОПОВО І МАЛЕ ПОПОВО	10
I.3. ГЕТЄН.....	12
I.4. ШОМ І КАШТАНОВО	14
I.5. ЗАПСОНЬ.....	15
I.6. РАФАЙНОВО	17
II. ПРОФЕСІЙНІ ДИРЕКТИВИ ДЛЯ СКЛАДАННЯ ТЕСТІВ.....	19
II.1. Концепція підготовки тесту	19
II.2. Основні принципи підходів теорії тестів.....	20
II.3. Правила оформлення анкет	21
II.4. Роль онлайн-тестів	21
II.5. Обробка результатів опитування.....	22
III. ЗАГАЛЬНИЙ ОГЛЯД ТУРИЗМУ ЗАКАРПАТТЯ.....	23
III.1. Елементи попиту туризму Закарпаття	23
III.2. Елементи пропозиції туризму Закарпаття	24
IV. ПРЕЗЕНТАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	27
IV.1. Метод дослідження.....	27
IV.2. Аналіз результатів досліджень	27
V. ПЛАН ТУРУ ДЛЯ МЕШКАНЦІВ КОСОНСЬКОЇ ТГ	46
ПІДСУМКИ	53
ВИСНОВОК.....	54
РЕЗЮМЕ	55
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	66
СПИСОК ІЛЮСТРАЦІЙ.....	60
ПОДЯКА.....	62
ДЕКЛАРАЦІЯ	63
ДОДАТКИ	64

**Ukrajna Oktatási és Tudományügyi Minisztériuma
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola**

Földrajz és Turizmus Tanszék

**A KÁRPÁTALJAI IDEGENFORGALMI VONZERŐKKEL
KAPCSOLATOS ISMERETVIZSGÁLAT A KASZONYI KISTÉRSÉG
LAKOSAINAK KÖRÉBEN**

Szakdolgozat

Készítette: SZATMÁRI DÁVID

IV. évfolyamos turizmus

szakos hallgató

Témavezető: TÓTH ATTILA

(a Földrajz és Turizmus Tanszék adjunktusa)

Recenzens: TARPAI JÓZSEF

(PhD, a Földrajz és Turizmus Tanszék docense)

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	6
I. A MEZŐKASZONYI KISTÉRSÉG ÁLTALÁNOS JELLEMZÉSE.....	7
I.1. Mezőkaszony	7
I.2. Csonkapapi és Kispapi.....	10
I.3. Hetyen.....	12
I.4. Beregsom és Kastanovo.....	14
I.5. Zápszony.....	15
I.6. Rafajnaújfal.....	17
II. A FELMÉRŐ TESZTEK ÖSSZEÁLLÍTÁSÁNAK SZAKMAI IRÁNYELVEI.....	19
II.1. A tesztkészítés fogalma.....	19
II.2. A tesztelméleti megközelítések alapvető elvei	20
II.3. A kérdőív tervezés szabályai.....	21
II.4. Az online tesztek szerepe	21
II.5. A teszteredmények feldolgozása.....	22
III. KÁRPÁTALJA IDEGENFORGALMI HELYZETÉNEK ÁLTALÁNOS	
ÁTTEKINTÉSE.....	23
III.1. Kárpátalja idegenforgalmának keresleti elemei	23
III.2. Kárpátalja idegenforgalmának kínálati elemei.....	24
IV. A KUTATÁS EREDMÉNYEINEK BEMUTATÁSA	27
IV.1. Kutatási módszer.....	27
IV.2. A kutatási eredmények elemzése	27
V. A KASZONYI KISTÉRSÉG LAKÓINAK VÉLEMÉNYEI ALAPJÁN	
KIDOLGOZOTT ÚTVONALTERV.....	46
KÖVETKEZTETÉS.....	53
ÖSSZEGZÉS.....	54
REZÜMÉ.....	55
FELHASZNÁLT IRODALOM.....	56
ÁBRÁK JEGYZÉKE	60
NYILATKOZAT	62
KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS	63
MELLÉKLETEK.....	64

BEVEZETÉS

A turizmus mondhatni a világban mindenhol jelen van. Legyen az egy falu, vagy egy világváros. Nincs ez másképp Kárpátalján sem. Kárpátalja Ukrajna legnyugatibb megyéje. A térségnek igen gazdag a turisztikai potenciálja, bővelkedik természeti adottságokban és épített örökségekben egyaránt. Azonban bár globálisan a turizmus az egyik legmeghatározóbb gazdasági ágazattá nőtte ki magát, mégis ebben a régióban elég kezdetleges formája jelent csak meg eddig és folyamatos fejlődésben van.

Azért választottam ezt a témát, mert mindig is érdekelt, hogy az emberek körében mennyire is fontos, illetve mennyire vannak tisztában Kárpátalja idegenforgalmi vonzerőivel. A Mezőkaszonyi kistérséget választottam és azért szeretném ezt kutatni, mivel szülőfalum is ebbe a körzetbe tartozik és ezáltal megtudhatom, hogy a kistérségen belül melyik települések vannak leginkább tisztában az adott látnivalókról és történelmi eseményekről

A témát véleményem szerint azért fontos kutatni, mert az emberek lehet nincsenek tisztában azzal, hogy mennyi csodálatos vonzerő, csodálatos hely is jelen van megyénkben.

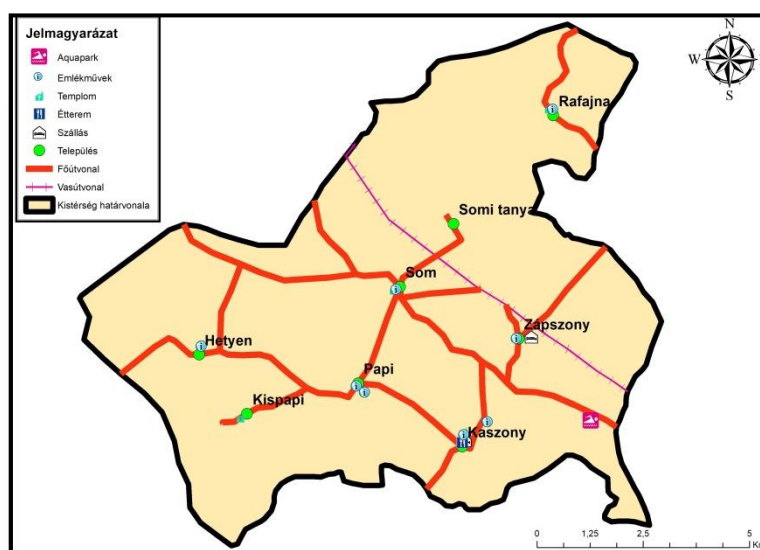
Célom a munkával a következők:

- információt gyűjteni a Kaszonyi kistérség településeinek történelméről, legendáiról, általános adatairól,
- a tesztek és kérdőívek összeállításának szakaszai,
- információt gyűjteni Kárpátalja turizmusának keresleti és kínálati szakaszáról,
- a kapott információval kapcsolatos ismeretvizsgálat a választott kistérség településeinek a körében,
- bemutatni a kapott eredményeket,
- létrehozni egy túrát a kapott eredmények alapján a kitöltő személyek részére;

Kulcsszavak: Kárpátalja, idegenforgalmi vonzerő, ismeretvizsgálat, Mezőkaszonyi kistérség, túra, tesztek, kérdőív, eredmények bemutatása.

I. A MEZŐKASZONYI KISTÉRSÉG ÁLTALÁNOS JELLEMZÉSE

A Mezőkaszonyi Kistérség Kárpátalján található, Ukrajna egyik legnyugatibb pontján, a jelenlegi Beregszászi-járás területén. A kistérség országos szintű hírnévnek örvend az egységesített termál-turizmusa miatt, hisz a „Kosino” márkanév Ukrainán belül az egyik legszínvonalasabb termálfürdőt juttatja eszébe a pihenni vágyóknak. A kistérség közel 10 ezer fővel rendelkezik és kb. 10 ezer hektáron terül el. A kistérség települései: Mezőkaszony, Csonkapapi, Kispapi, Heteny, Beregsom, Kastanovo, Zápszony és Rafajnaújfalu (1.ábra). A 8 település közül Mezőkaszony a legnagyobb, de nincsenek meghatározó különbségek (BACSO R., PATAKI G., 2022).

1. ábra: Mezőkaszonyi kistérség településeinek elhelyezkedése

Forrás: Saját szerkesztés

A 2019-2020 között zajló közigazgatási reform átalakította Mezőkaszony és térségének közigazgatási rendszerét is. Az egykori Mezőkaszonyi-járás jogosan pályázott arra, hogy a térség falvai ne csatlakozzanak más kistérséghez, hanem alapítsák meg a Mezőkaszonyi Kistérséget.

1.1. Mezőkaszony

Az ukrán-magyar határvonal mellett, a Kaszonyi-hegy lábánál elterülő Mezőkaszony, a korábbi mezőváros, amely 20 kilométernyire nyugatra fekszik Beregszásztól. A községhez a Beregszász – Nagydobrony – Csap országút egy 2 km hosszú bekötőúton kapcsolódik be. A

község határában 1989-ben nyílt meg a Mezőkaszony szomszédos községei 2 km-re északnyugatra Csonkapapi, 4 km-re északra Beregsom, és 3 km-re keletre Zápszony ([HTTP://MEZOKASZONY.MINDENKILAPJA.HU,2012](http://mezokaszony.mindenkilapja.hu,2012)).

2. ábra: Mezőkaszony

Forrás: Saját fotó

Mezőkaszony lakóinak száma a 2001-es népszámlálás adatai szerint 2 338 fő volt, ebből 2 087, azaz 89,3% magyar nemzetiségűnek vallotta magát. Továbbá a lakosság 2%%-a ukrán, 8%-a cigány és 0,7%-a pedig más nemzetiségű (MOLNÁR J., MOLNÁR D I., 2005).

A településen a magyarok 60%-a református, további 40%-a pedig római katolikus ([HTTP://BEREGVIDEK.GOV.UA,2015](http://berégvidek.gov.ua,2015)).

A község a Beregi táj egyik legnagyobb történelmi hagyományokkal rendelkező helysége. 1086-ban Szent László magyar király katonái a környéken arattak döntő győzelmet a betörő kun hordák ellen. A győzelem emlékére később átalakították a korábban is itt álló templomot, ennek a helyén pedig a mai református templom található. „Annyi bizonyos, hogy a XIII. században már népes hely volt, az 1333-i pápai tizedek lajstromában Kazun helyül említik”. Mezővárosként elsőnek, egy 1496-ban készült okmány említi (LEHOCZKY T., 1881).

Már a 15. században olyan nagy településnek számított, hogy egy Mátyás-korabeli térképen Nyiregyházát nem, ennek ellenében viszont Kaszonyt feltüntették ([HTTP://MEZOKASZONY.MINDENKILAPJA.HU,2012](http://mezokaszony.mindenkilapja.hu,2012)).

A vármegyék kialakulása után Mezőkaszony a Bereg vármegye 26 községét magába foglaló mezőkaszonyi járás székhelye lett. Státuszát csak a Csehszlovákiához való csatolása után veszítette el. 1864-ben megnyílt a legelső gyógyszertár a helységben, 1875-ben pedig vegyes ipartársulat jött létre 30 taggal. A település évszázadokon át élénk kereskedelem folyt. Híresek voltak a mezőkaszonyi országos vásárok, melyeket évente négy alkalommal rendeztek meg (LEHOCZKY T., 1881).

1944 nyarán a nácik több mint 700 zsidó nemzetiségű kaszonyi lakost szállítottak el koncentrációs lágerbe. Ezek közül több mint a fele zsidó meghalt és csak néhányan térhettek haza. Mindezek után pedig lesújtott a sztálinizmus és a „háromnapos” munkatáborokba való elhurcolás, a helyi lakosok közül 70-en sohasem tértek haza, akiknek pedig sikerült, azok közül is a többségnek súlyos megbetegedésbe volt részük, ez volt az úgynevezett „málenkij robot” (DOBOS S. – MOLNÁR F., 2017).

Régebben Mezőkaszony egy jelentős bortermelő vidéknek számított, és savanykás, kiváló pezsgőalapanyagnak számító szőlőjét egészen Itáliáig exportálták. 1948-49-ben megalakult Engels kolhoz feloszlás miatt a szőlészet és a gyümölcsös is tönkrement, ezáltal sok munkahely megszűnt, és a mezőgazdaság is eltűnt. Napjainkban alig foglalkozik valaki kizárólagosan mezőgazdasággal és ez által keresi a kenyerét, mivel a legtöbben külföldön próbálnak szerencsét (BODNÁR A., 2013).

Nevének eredetéről több legenda is hallható mégpedig egyes vélemények szerint a szláv Kosinj személynévből, mások szerint pedig a védőszentjéről, Szent Katalinról, azaz „Kata asszonyról” kapta. Azonban egy rövid történet megörökítette Kaszony elnevezését, hogy a ma élő generáció és nemzedék is meg tudja ismerni ezt:

„Élt a mai Kaszony táján egy gazdag és vallásos asszony, Kata. Építtetett egy kápolnát. Ennek híre ment az egész környéken és sokan jártak a kápolnába imádkozni. Akik messzebből jöttek, mivel a kápolna ritkaságszámba ment, pár napra le is telepedtek. Itt tartózkodásuk alatt látták, hogy milyen termékeny föld terül el a kápolna körül, megkérték Kata asszonyt, hogy engedje meg, hogy itt letelepedjenek, s fogadja őket cselédei közé. Mindig többen és többen telepedtek le, úgy, hogy lassan egy kis falu keletkezett, melyet Kata asszony falujának neveztek el. Később csak Káasszonynak nevezték, majd Kászonynak és végül Kaszonynak”. Kata asszony kertje, másnéven „kath papkertje”, illetve a Királyi

Járásbíróság az akkori település két legnagyobb látványosságának számított (2. ábra) (DUPKA GY. – ZUBANICS L., 2014).

3. ábra: Mezőkaszony, Királyi Járásbíróság és a „kath papkertje”

Forrás: <https://www.darabanth.com>

I.2. Csonkapapi és Kispapi

Csonkapapi az ukrán-magyar határtól nem messze, a Beregszászi járásban, azon belül a Mezőkaszonyi kistérségben található. A település Beregszásztól 25 km-re, a Beregsom Mezőkaszony vasútállomástól 5 km-re fekszik. A község környéke sík jellegét csak a közeli kaszonyi dombok zavarják meg (BOTLIK J. – DUPKA GY., 1993)

A falu első írásos említése 1261-ből származik, eredetileg királyi tulajdon volt, többször is cserélt gazdát, 1369-ben például a kerecsensólyom család birtoka volt. Az őstörténetének kezdetén a területet főként erdők borították, a lakosság ezért erdőgazdálkodással foglalkozott, majd később növényeket és állatállományt vezettek be a megtisztult területekre. Az 1567-es népszámláláskor a területet német katonák pusztították el, a népesség visszaesett és a házak nagy része megsemmisült (HTTPS://KARPATALJA.MA: MAROSI ANITA BEJEGYZÉSEI, 2015).

A lakosság élni akarását mutatja, hogy az itt élő gyülekezet 1646-tól református hitretérés önálló anyaegyházat formált. Ez az év a település jelenlegi címerében is megjelenik (4. ábra) (HTTPS://KARPATALJA.MA: MAROSI ANITA BEJEGYZÉSEI, 2015).

4. ábra: Csonkapapi

Forrás: Saját fotó

A második világháború után a helyi lakosokat a háromnapos „Malenkij robot” befolyásolta. Minden férfinak 3 napig megengedték, hogy ételt vigyen magával, bevonulása után Sztálin borzalmainak áldozatává váltak és ezáltal a tragédia 120 családot érintett ([HTTPS://KARPATALJA.MA](https://karpatalja.ma): MAROSI ANITA BEJEGYZÉSEI, 2015).

A mai falu egykor két település volt: Csonkás és Papos. A tatárok feldúlták Csonkást, lakóit lemészárolták azokon kívül akiknek sikerült elmenekülniük. Ők a környező erdőségekben, a Szernye-mocsár peremén húzódtak meg, vagy menedéket kértek Paposban, amely a hagyomány szerint fallal erősített volt, ráadásul itt a tatár pusztítás is elmaradt, mivel a folyó másik oldalán terült el. Később a két település lakói egyesítették erejüket és a két falut, így jött létre az általunk „Csonkapapi” néven ismert, vagy ma már a hivatalos „Papi” falunév. A „Papi” helynév tulajdonképpen értelme „papé” vagy „pap birtoka” (LEHOCZKY T., 1882).

A 2001-es népszámlálás adatai alapján a településen 929-en éltek. 2001-től további folyamatos népességszám csökkenés figyelhető meg egészen napjainkig, a születésszámok alacsony mutatója, a halálozások számának megnövekedése, és a kitelepülés és migráció miatt (PALLAGI L., 2010).

Jelenleg nagyjából 700 regisztrált lakosa van, azonban az ismert okok miatt a lakosságnak közel a fele nem tartózkodik a településen. Az itthon maradt közel 400 fő nagy része nő, gyermek, illetve az idősebb korosztály képviselői képviselői (HTTPS://KISZO.NET: NAGY JÓZSEF BEJEGYZÉSEI, 2024).

Kispapi. vagy más néven papitanya a Beregszászi járásban, a központi várostól nagyjából 30 km-re található. Szomszédos települései Csonkapapi és Hetyen. A település közigazgatásilag Csonkapapihoz tartozik (HTTPS://KARPATALJALAP.NET: BADÓ ZSOLT BEJEGYZÉSEI, 2004).

A falu alapítási évét 1456-nak tartják. Önálló gyülekezetet pedig csak 1999-es évben alapították. Azóta pedig minden vasárnap megtartásra kerül az istentisztelet, mivel az itt élők 98%-a Református, 2%-a pedig Jehova Tanúinak vallja magát (HTTPS://KARPATALJALAP.NET: BADÓ ZSOLT BEJEGYZÉSEI, 2004).

A 2001-es népszámlálási adatok szerint a lakosság száma 110 fő volt. Jelenlegi regisztrált lakossága nagyjából 170 fő, viszont a helyzetre való tekintettel, nagyjából a felére csökkent azok száma akik itthon tartózkodnak.

I.3. Hetyen

Hetyen magyarul a település és a Beregszászi járásban található. Közigazgatásilag a szomszédos Csonkapapihoz tartozik, ugyan úgy az ukrán-magyar határ mentén húzódik (BOTLIK J. – DUPKA GY., 1993).

A falut a Micz patak osztja két részre, amely a közeli Csarodába ömlik. A patak általában nyaranta kiszárad. Régen még a Tisza szabályozása előtt a patak gyakran elárasztotta a falut és volt, hogy csak csónakokkal lehetett közlekedni, mint például a 2001-es árvíz idején (LEHOCZKY T., 1996).

Nevének eredetéről az első írásos említés 1270-ből származik „Hetyin” elnevezéssel, ez a dátum látható a település tábláján is (5. ábra) (KOVÁCS K., 2016).

5. ábra: Heteny

Forrás: Saját fotó

A település már a XIV. században rendezett magyar községet alkotott a Tisza jobb partján. Rendelkezett saját templommal is, amelyet a Kerecsényi család alapított és építtetett meg. A község lakói leginkább mezőgazdasággal foglalkoztak, mellékfoglalkozásként pedig kerékgyártással (KOVÁCS K., 2016).

Vallást tekintve 1645-től majdnem száz évig Csonkapapihoz tartozott, viszont később már egyéni anyagyülekezetté alakult. 1793-ban építették jelenlegi kőtemplomát, az egykori fatemplom helyére (KOVÁCS K., 2016).

Hetyen állandó lakossága a 2001-es népszámlálási adatok alapján 761 fő volt. A lakosság száma 2015-ben 662 fő volt, viszont az ezt követő két évben emelkedést mutatott mivel 2017-ben 675 fő volt már, viszont 2018-ra újra lecsökkent 590 főre és azóta pedig folyamatos csökkenést mutat, jelenlegi regisztrált lakossága nagyjából 350 fő és ezek közül is több mint a lakosság fele az ismert okok, illetve a megélhetés miatt külföldön keres lehetőséget (CSONKAPAPI POLGÁRMESTERI HIVATAL, 2019).

A lakosság 90%-a Református, 9%-a Jehova Tanúja, és mindössze 1%-a vallja magát Pravoszláv vallásúnak (CSONKAPAPI POLGÁRMESTERI HIVATAL, 2019).

A településen megtalálható még a Fogyatékkal Élők „Élim” Hetyeni Református Napközi Otthona is. Az otthon megnyitására 2012.szeptember 2-án került sor és a Kárpátaljai Református Egyházkerület kezelésében működik, tulajdonosa a „Nefelejcs” Alapítvány. A Hetyeni Református Egyházközség, a környező települések gyülekezetei, valamint a külföldi és belföldi adományozók és egyházközségek tartják fent ([HTTPS://KARPATALJA.MA: LAJOS MIHÁLY BEJEGYZÉSEI](https://karpatalja.ma:lajos-mihaly-bejegyzesei), 2016).

I.4. Beregsom és Kastanovo

Beregsom Kárpátalja nyugati részén található, magyarlakta településnek is lehet nevezni, mivel az itt élők 95%-a magyar anyanyelvű. A Beregszászi járás terület központjától északnyugatra, a magyar-ukrán határ közelében található. Területét határolja Zápszony, Csonkapapi, Mezőkaszony, Harangláb, Kastanovo és Bótrágy (POPOVICS M., 2024).

A település Beregszász városától 22 km-re és északkeleti Alföld Beregi síkságán helyezkedik el, 105 méter tengerszint feletti magasságon, a Kaszonyi – Zápszonyi hegyek közelében, továbbá közel az államhatárhoz, illetve a Csap-Nagydobrony-Beregszász országút mentén (PALLAGI L., 2016).

A település nevének utótagja a som növénynévből ered, ami azt jelzi, hogy egykor sok somot termesztettek a helységben, míg a név előtagja Bereg vármegye nevéből származik. A község nevével először 1270-ből származó okiratban találkozunk, amely a Lónyai – uradalom határjárásáról szól, és a települést királyi birtokként említi. A XIV. században a falut a munkácsi várispánság alá rendelték, így a helység jobbágyainak is ki kellett venniük a részüket a Vereckei-hágóról levezető utat ellenőrző fontos erősség fenttartásából, később pedig részbirtokokat kapott itt a Lónyai, a Bégányi, valamint a Gálszécsi család. A lónyaiak kastélyt is emeltek a településen, mely a család nyári rezidenciája lett, jelenleg pedig polgármesteri hivatal, óvoda, posta és felcserközpont működik az ősi falak között. 1605-ben vált anyaegyházzá a reformáció idején, ezáltal megszületett a helybeli református egyházközség, melynek temploma viszont még korábbi szarmazik, a XV. században épült gótikus stílusban, amire viszont már csak a harangtorony támpillérei és csúcsíves ablakai utalnak, lévén, hogy az 1800-as évek első felében klasszicista stílusban átépítették a szentegyházat. Beregsom a trianoni békeszerződésig Bereg vármegye Mezőkaszonyi járásához tartozott, az 1938-ban visszatért magyar világnak pedig 1944 őszén vetett véget az itt is berendezkedő szovjethatalom, mely a Gulagra hurcoltatta a település 81 férfi lakosát, akik közül 24-en odavesztek ([HTTP://WWW.KARPATALJA.COM.UA](http://www.karpatalja.com.ua), 2011).

Jelenlegi regisztrált lakossága a két falunak egybe nagyjából 1000 fő, ebből 800 Beregsomi lakos, a többi 200 pedig Kastanovo területén lakik.

6. ábra: Beregsom

Forrás: Saját fotó

1.5. Zápszony

Zápszony a Beregszászi járásban, 22 km-re található a járási központtól, Beregszásztól. Határa változatos, nagy része sík jellegű, másik része viszont dombos vidék. A település a Zápszonyi-hegy északi lejtőjén létesül (ЗАПСОНИЦЬКА СІЛЬСЬКА РАДА, 2025).

Először 1271-ben említik meg egy határjárási dokumentumban, mint királyi helységet. Nevének eredete a Földrajzi nevek eredettani szótára szerint a Szernye folyó bal oldali mellékfolyójára vezethető vissza, amely mellett helyezkedett el. Neve többször is változott az idők során, például 1946-92 között Zasztanovje, viszont végül 1992-ben visszakapta a régi történelmi nevét. Korábban „milliomos” községként emlegették mivel a vidék egyik élenjáró gazdasága volt. Alapvető mezőgazdasági termékek előállításával és állattenyésztéssel foglalkoztak. A gazdaság kiegészítő üzei is jó kereseti lehetőséget és megélhetőséget nyújtottak az itt élő lakosoknak, mivel malom, téglagyár, konzervgyár, műanyag-feldolgozó üzem, gyümölcsléüzem és ládagyar is működött a területen, de a rendszerváltással megszűnt minden (ЗАПСОНИЦЬКА СІЛЬСЬКА РАДА, 2025).

7. ábra: Zăpszony

Forrás: Saját fotó

Ezt a vidéket a reformáció tanítása nagyon korán elérte, bizonyára Beregszász közelsége miatt, ahol már az 1550-es években hirdetni kezdték az új hitet. A református anyagyülekezet Zăpszonyban 1639-től számíthat, jelenlegi kőtemplomának építését pedig 1798-ban kezdték meg a település központjában (ЗАПСОНЬСЬКА ЦІЛЬСЬКА РАДА, 2025).

Zăpszony településének jelenleg 1350 regisztrált lakosa van, viszont a jelenleg is tartó orosz-ukrán háború és a megélhetőségi gondok miatt itt is jelentősen megnőtt a migráció aránya. Ezért a helyzet miatt nagyjából 900 lakos tartózkodik és éli itt mindennapjait, nagy százalékban nők (PATAKI G., 2022).

A település idegenforgalmára erősen rányomja bélyegét a szomszédságban működő kaszanyi fürdő. A célközönség elsősorban a belföldi turistákra összpontosít és ezek köréből is tevődik össze, helyi becslések szerint 45-50 kiadó szállás található meg a településen, amelyek 200-300 turista egyidejű fogadását is el tudja látni akár. A választék elég széleskörű, a szobabérléstől egészen a teljesen különálló házak bérléséig terjed. Zăpszony mind elhelyezkedésében, mind fejlődési potenciáljában viszonylag jó adottságokkal rendelkezik, ami meglátszik a lakosság vállalkozói szelleméből is (PATAKI G., 2022).

I.6. Rafajnaújfalu

Rafajnaújfalu Beregszásztól nem messze, körülbelül 30 km-re található. A település Zápszony után található és az út nagy része egy csodálatos tölgyerdőn vezet keresztül ([HTTPS://KARPATALJA.MA](https://karpatalja.ma): ILLYÉS ISTVÁN BEJEGYZÉSEI, 2018).

A helység alapítója valószínűleg a Roffain család volt a 1285-ben, ezáltal neve is innen származhat, továbbá az évet nevezik a település alapítási évének (7. ábra). A XV. században már a Csapi család birtokolta, 1461-ben Szilágyi Erzsébet kapta zálogul, 1566-ban keletkezett, anyakönyvét pedig 1766-tól vezetik. 1733-ban épült első fatemploma helyén található a mai klasszicista jellegű református temploma (PATAKI G., 2022).

Trianoni békeszerződésig a Bereg vármegye Mezőkaszonyi járásához tartozott. Az 1920-as években cseh telepeseket juttattak kedvezményes földtulajdonhoz a településen, azok akik az 1938-as visszacsatolásig éltek itt. Ebben az időben a falu a bátyúi körjegyzőséghez tartozott, vasútállomása az 5 km-re fekvő Barkaszó volt (PATAKI G., 2022).

A falu lakossága 1940-ben 851, 1944-ben 814, 1988-ban 1115, 1989-ben 990, ebből 975 fő magyarnak vallotta magát. A 2001-es ukrainai népszámlálási adatok szerint a település lakossága közel 1000 fő volt, ebből 95%-a magyar anyanyelvű. Jelenlegi lakosságának becslése nagyjából 700 főre tehető a jelenlegi helyzet miatt ([HTTPS://KARPATALJALAP.NET](https://karpataljalap.net), 2007).

A településen nagy reményeket fűznek a turizmusban rejlő lehetőségekhez, az első próbálkozások már meg is történtek, például a közelben lévő kaszonyi fürdő miatt érkező turisták számára, a helybeli erdő ideális pihenőhely azok számára, akik túrázni, gombázni vagy sétálni szeretnének. A falu határában kanyargó Szernye-csatorna és a településtől nem messze található halastó partjain rengeteg horgászásra alkalmas hely található (PATAKI G., 2022).

8. ábra: Rafajnaújfalú

Forrás: Saját fotó

II. A FELMÉRŐ TESZTEK ÖSSZEÁLLÍTÁSÁNAK SZAKMAI IRÁNYELVEI

A tudományos kutatás során a kutató a kutatási probléma, kérdésfelvétel meghatározása után tervezetten, szabályszerűen adatokat gyűjt, az adatokat feldolgozza, majd elemzi és a tudományos publikációk elvárt tartalmi elemei és formája szerint közzéteszi azt mások számára (HÉRA G. – LIGETI GY., 2006).

Úgy tartják, hogy a tudomány két alapja a logika, tehát az ésszerűség, és a megfigyelés (BABBIE E., 2008).

II.1. A tesztkészítés fogalma

A „teszt” szó a latin testor szóból ered, aminek jelentése: tanúsítani vagy bebizonyítani. A teszt egy általános eljárás, amelynek segítségével egy meghatározott tevékenységet tudnak kiváltani, majd lemérni, és értékelni a kapott eredményeket, továbbá ezeket az egyéni eredményeket pedig összehasonlítani egymással (KONTRA J., 2011).

A pedagógiai tesztek egyik alapvető célja, hogy segítsék a fejlődést és a fejlesztést, azáltal, hogy az oktatási és nevelési folyamatoknak megfelelő információt biztosítanak (CSAPÓ B., 2005).

Különböző tesztek és tesztfeladatok készítése lehetséges a kívánt eredmények mérésének meghatározásához (KONTRA J., 2011).

A készítésükkor és alkalmazásukkor a mérések céljaiból kell a kiindulópontot megkeresni, mivel ezáltal tudjuk meghatározni a méréseknek a tartalmát, valamint a követelményeket, szerkesztési folyamatokat és az eredmények elérését (MOLNÁR E.K. – VIGH T., 2013).

A tesztek hagyományosan három kiemelt minőségi jellemzője: az objektivitás, a validitás és a reliabilitás (CSAPÓ B., 2005).

A teszt objektivitása azt jelenti, hogy a teszttel végzett mérés eredményei függetlenek attól, hogy ki végzi a mérést. Bárki használja a tesztet egy másik személy vagy egy csoport vizsgálatára, mindenkinek azonos eredményt kell kapnia (CSAPÓ B., 2005).

Validitásnál a teszt érvényességét értjük, tehát azt a tulajdonságát, hogy a teszttel valóban azt mérjük-e, aminek a mérésére kidolgoztuk, tehát amit a teszttel mérni szeretnénk (CSAPÓ B., 2005).

Az egyik legfontosabb tulajdonsága a megbízhatóság, ami idegen szóval nem más, mint a reliabilitás. A teszt reliabilitásának mérésére, számszerű jellemzésére pedig a reliabilitásmutatók szolgálnak (CSAPÓ B., 2005).

II.2. A tesztelméleti megközelítések alapvető elvei

A tesztelméletek feladatai, hogy a tesztekkel kapcsolatos szabályokat egy adott egységes rendszerbe foglalják. Alapvető kiinduló feltevéseket rögzítenek, majd ezekből a megszokott matematikai megoldásokkal vezetnek le a tételeket. A tesztelméletnek két típusát tudjuk megkülönböztetni, ami nem más mint az úgynevezett „klasszikus tesztelmélet és a „modern tesztelmélet” (CSAPÓ B., 2005)

A **klasszikus tesztelmélet** szerint elég a teszt és az item értelmezése, 1 pontot ér a megoldott, 0 pontot pedig a rosszul megoldott item. Ezen elmélet kiinduló pontjának egyenlete úgy hangzik, hogy „Valódi pontérték = Mért pontérték + Hiba” (KONTRA J., 2011).

A mérések kapcsán két fajta hibát szoktak megkülönböztetni: szisztematikus hiba akkor következik be ha a mérés során elkövetett hiba torzítja a beérkező válaszokat, ilyen példák mikor a kitöltők előre ismerik a kérdéseket, vagy nem kapnak megfelelő felvilágosítást vagy akár nem tudják megfelelően elolvasni az adott kérdéseket. A másik hibafajta pedig a nem szisztematikus, ez akkor következik be ha az eltérések iránya az teljesen véletlenszerű és ebben az esetben a várható érték megegyezik a valódi értékkel ([HTTPS://PSYCHO.UNIDEB.HU](https://psycho.unideb.hu)).

A **modern tesztelmélet** célja, hogy a klasszikus tesztelmélet problémáit megoldják, mivel a tesztek használatakor elkövethető hibákat máshonnan közelítik meg, mint a klasszikus. Tehát ez nem a klasszikus tesztelmélet továbbfejlesztett vagy akár egy jobb változata, hanem teljesen más eszközökre összpontosít, más statisztikai eljárásokat alkalmaz és más függvényekkel dolgozik (CSAPÓ B., 2005).

Az elméletben, hogy egy tanulónak sikerül megoldania egy tesztitemet, vagy sem, nem előre meghatározott, hanem valószínűségi természetű, tehát ha a különböző tudásszintű tanulók közül valószínűleg az fogja tudni megoldani a legjobban az adott itemet, akinek a legnagyobb a tudásszintje, ezáltal az item tulajdonságait jól mutatja a valószínűségeloszlás (CSAPÓ B., 2005).

A függvények tesztelése során a leginkább alkalmazott elméleti modell az a Rasch-modell.

II.3. A kérdőív tervezés szabályai

A tesztet vagy kérdőívet a témával kapcsolatosan kell felépíteni, tehát figyelembe kell venni a teszt célját, hosszúságát, a kérdések típusait, a feladatok nehézségeit és ezek értékeléseit, továbbá a kérdések összeállításánál abból kell kiindulni, hogy milyen tények, vélemények, vizsgálatokra van szükségünk (IVANOVIC I., 2016).

A kérdőívet kitöltő személyeknek minden esetben szükséges garantálni az anonimitást. Ez történhet válaszboríték használatával, amit a megkérdezettek a kérdőívvel együtt megkapnak, e-mailben, interneten vagy személyesen ([HTTP://ZSUZSANNA.EMRI.UNI-EGER.HU](http://ZSUZSANNA.EMRI.UNI-EGER.HU)).

A bevezető részben kell informálni az érintetteket az anonimitás garantálásáról, a részvétel önkéntességéről, a kitöltés módjáról, a kérdőívvel kapcsolatos teendőkről, a kitöltés várható időigényéről, formájáról, hogy ki kinek a megbízásából végzi a megkérdezést ([HTTP://ZSUZSANNA.EMRI.UNI-EGER.HU](http://ZSUZSANNA.EMRI.UNI-EGER.HU)).

A következő részbe kerülnek a kérdések és állítások, itt először a bevezető kérdések kerülnek feltevésre, amelyek felkeltik a kitöltők érdeklődését. Ezt követhetik az olyan információk amelyek a kutatás számára a legfontosabbak, mint például az elégedettség különböző szolgáltatásokkal, ismeretvizsgálat, utazási célok stb. Végezetül jönnek a levezető kérdések, ide általában a témakör szempontjából fontos nyitott kérdések kerülnek. A kitöltő személyre vonatkozó adatokat a kérdőív elejére és végére is egyaránt helyezhetjük. A kérdőív végén soha ne felejtjük el megköszönni a közreműködést és a válaszadást ([HTTP://ZSUZSANNA.EMRI.UNI-EGER.HU](http://ZSUZSANNA.EMRI.UNI-EGER.HU)).

A kérdőíven nyitott vagy zárt kérdéseket alkalmazhatunk. A zárt kérdések esetében megadjuk a válaszlehetőségeket, és a kitöltő személyek ezek közül választhatnak egyet vagy többet. Ezeknél a kérdéstípusokat akkor érdemes alkalmazni, ha a válaszlehetőségek jól behatárolhatóak, illetve ezek könnyen elemezhetőek. A nyitott kérdéseket akkor alkalmazzuk, ha azt szeretnénk vizsgálni, hogy a kitöltő személy miért is hoz meg bizonyos döntéseket, ezáltal saját szavaival ki tudja fejteni a feltett kérdésekre a választ ([HTTP://ZSUZSANNA.EMRI.UNI-EGER.HU](http://ZSUZSANNA.EMRI.UNI-EGER.HU)).

II.4. Az online tesztek szerepe

A világ modernizálódása és a technológia fejlődése mindent megváltoztat, amibe az oktatási folyamatok is ugyanúgy beletartoznak, tehát megváltoztatja a mérési és értékelési

módszereket egyaránt. A technológia alapú mérések közül a legelterjedtebb az az internetalapó tesztelés (PÁSZTOR-KOVÁCS A. – MAGYAR A. – HÜLBER L. – PÁSZTOR A. – TONGORI Á.,2013).

Az online tesztek előnyei közé tartozik az, hogy a kitöltés után a szoftver egyből javítja a tanulók tesztjeit és rögzíti az eredményeket, ezek statisztikai mutatóit le is lehet tölteni. A javítással töltött idő lecsökken és ezáltal a tanár időt takarít meg (TÓTHNÉ PARÁZSÓ L.,2013).

Hátrányai közé pedig az tartozik, hogy a diákok neveit külön adatokkal kell kódolni, a személyiségi jogok megsértésének elkerülése érdekében. Figyelembe kell még venni továbbá azt is, hogy ahol szavakkal vagy mondatokkal kell válaszolni, előfordulhat hogy a helyesírási problémák esetén a szoftver rossz válaszként fogja értékelni. A kitöltő személy a számítógép monitora előtt ülve nem érzékeli annyira a feladat súlyát, mint egy lapon történő feladatnál (TÓTHNÉ PARÁZSÓ L.,2013).

A legismertebb online kérdőíves felületet közé tartozik a Google Űrlap-kvíz és a Redmenta.

II.5. A teszteredmények feldolgozása

A tesztek a kitöltések után osztályozni kell, ami történhet számítógépes vagy kevert módszerrel, ami az emberi és a számítógépes értékelést jelenti. Ezek kiválasztását a feladattípusok adják meg, tehát ha feleletválasztósak a feladatok akkor a számítógép értékeli és kiszámítja a statisztikákat, viszont a feleletalkotásos feladatok csak emberi intelligencia által értékelhetők (TÓTHNÉ PARÁZSÓ L.,2013).

A kapott minták összevetését az ezek által létrejött számszerűsített adatok teszik egységessé. A kapott adatok elemzéseit és következtetésének levonását táblázatok és diagrammok által tudjuk analizálni, amelyek során növekvő vagy csökkenő sorrendbe tüntetjük fel az eredményeket (TÓTHNÉ PARÁZSÓ L.,2013).

III. KÁRPÁTALJA IDEGENFORGALMI HELYZETÉNEK ÁLTALÁNOS ÁTTEKINTÉSE

Ukrajna területén 5 turisztikai régió található: Kijev, a Krim félsziget, Azov-mellék és környéke, a Kárpátok vidéke és Odessza megye (SASS E., 2008).

Kárpátalja kedvező és kivételes adottságokkal rendelkezik, növekvő és fejlődő tendenciát mutat, Ukrajnán belül pótolhatatlan szerepe van, viszont mindig akadnak olyan fejlődést befolyásoló tényezők, amelyek nemcsak a turizmus helyi szereplőitől függenek, hanem például a gazdasági válság, a jelenleg is tartó orosz-ukrán háború, infrastruktúra stb (SASS E. – BERGHAUER S., 2019).

A régió előnyös helyzetének meghatározó tényezője az, hogy négy Európai Unió országgal is határos, amelyek a következők: Románia, Magyarország, Szlovákia és Lengyelország, ennek köszönhetően nemcsak a belföldi, hanem a külföldi turisták számára is könnyen elérhető vidék (SASS E. – BERGHAUER S., 2019).

III.1. Kárpátalja idegenforgalmának keresleti elemei

Kárpátalja turizmusát két fő szezon jellemzi, a nyári és a téli, a legkisebb forgalom pedig a novemberi időszakra esik. A legnagyobb forgalom a nyári időszak, tehát a turisták mintegy 40%-a ezekben a hónapokban tartózkodik és utazik megyénkbe, ezek közül is leginkább a júliusi hónap emelkedik ki, az éves forgalom 15-18%-a erre a hónapra esik. A téli szezon egyáltalán nem ilyen stabil, mivel itt a lehullott hó mennyiségétől és az időszaktól is függ a forgalom, továbbá még a téli ünnepek dominálnak általában. Vannak viszont olyan létesítmények, turisztikai desztinációk amelyek nem érzékelik ezeket a szezonális problémákat, ilyenek például a hotelek és szanatóriumok, illetve egészségturizmusi létesítmények (SZOCSKA, K. 2007; HERZANICS, V. M. – STROBLYA, J.J., 2009).

Manapság a kárpátaljai turisztikai vállalkozások szolgáltatásait igénybevevő utazók elsősorban pihenés, szórakozás és a gyógyüdülés céljával utaznak (71%). Az üzleti és hivatalos ügyben (20 %), viszont a sportolási céllal történő utak mind a ki- és a beutazó turisták adatait megvizsgálva csekély százalékban vannak jelen. Korábban viszont a kiutazó turisták üzleti utazások céljával 31,5%-uk utazott, tehát napjainkban jelentősen megnőtt a pihenés és szórakozás aránya, ez pedig az utazási motiváció változásaival, a turisztikai piacok átalakulásával és változásaival magyarázható (BERGHAUER S., 2012).

A külföldről érkezők megközelítőleg 11,4%-át teszik ki a teljes turistaforgalomnak és az átlag szerint 2 éjszakán át szállnak meg a megye szállásaiban. A kárpátaljai utazásuk során a látogatók többsége (74%) Ungvár vagy Munkács szálláshelyein szállnak meg. A külföldi turisták nagy része Magyarországról (1,4 ezer fő) és Szlovákiából (1 ezer fő), valamint Németországból, Csehországból, Romániából és az USA-ból érkeznek (JAKUBÁT M., 2023).

2025. január és március folyamán 5 millió 459 ezer 300 hrivnya idegenforgalmi adót fizettek be Kárpátaljai helyi költségvetéseibe, ami 34,8%-kal több, mint az előző év ugyan ezen az időszakában. A legnagyobb összegű idegenforgalmi adó a Polyjanai (1.172,3 ezer hr), az Ungvári (909,8 ezer hr), és a Kaszonyi (455,6 ezer hr) kistérségek költségvetésébe folyt be ([HTTPS://KARPATINFO.NET/](https://karpatinfo.net/)).

III.2. Kárpátalja idegenforgalmának kínálati elemei

Kárpátalja turizmusának vonzáskörzete leginkább a természeti adottságaira, épített örökségeire, gasztronómiájára, termálfürdőire, falusi turizmusára és a hagyományos kárpátaljai vendégszeretetre irányul. A külföldi turisták, akik leginkább magyarországról érkeznek, legfőbb célpontjuk a kulturális és épített örökségek, a történelmi emlékhelyek és a természeti adottság, viszont a belföldi turisták számára pedig a legfőbb motiváció az a pihenés, a gasztronómia, a termálvizek, a bor-és fesztiválturizmus (SASS E. – BERGHAUER S., 2019).

Kárpátalján 31 egészségügyi intézményt tartanak nyilván, ebből 16 szanatórium, 1 panziót és 14 üdülő és gyógyüdülő (2017). Ezekből az intézményekből a legtöbb Técsői, Szolyvai és Munkácsi területeken van jelen. A szanatóriumokat leginkább a magasabb lakossági réteg használja és legtöbbször, tuberkulózisban szenvedő betegek kezelésére (BERGHAUER S., 2012).

A turisztikai ágazat az 1990-es években szinte csak rekreációs célokat szolgált, mint például szanatóriumok, gyógyfürdők és üdülők. Ezek a rekreációs övezetek közé tartozik Polena, Saján, Aknaszlatina és még sok más környéken található település biztosított az akkori pihenés és gyógyulás minőségi eredményeit. Kárpátalján 67 ásványvízlelőhely található és több mint 360 ásványvízforrást tartanak számon, ezek mennyiségét és minőségét tekintve is első helyen találhatók Ukrajnában (SANDOR F., 2010).

A kárpátaljai falusi turizmus kialakulásában meghatározó tényező volt a rendszerváltást követő időszak, mivel alacsony volt a színvonal a szálláshelyek iránt és ezért

sok turista ebben az időszakban a falusi vendéglátó házakat vásárolta fel amelyek kedvező árfekvésűek voltak. Ennek köszönhetően úttörő szerepe volt megyénkben a magyarul lakta településeken a kialakult falusi turizmusnak (BERGHAUER S., 2009A).

A falusi turizmus kialakulása óta is fejlődő tendenciát mutat, legfőképpen a Beregszászi járásban a határ menti települések többségében találhatók a vendégházak. A vendéglátók mindig tudnak valami újat mutatni a turistáknak, ezekbe a vendégházakba illetve az ide érkező turisták leginkább belső-ukrajnából érkeznek és ezáltal ők veszik igénybe ezeket a szolgáltatásokat. Vannak olyan vendégházak amelyek csak elszállásolásra alkalmazzák ezeket a szállásokat, itt általában a szállás közelében találhatók különböző szolgáltatások, mint például sípályák, különböző idegenforgalmi vonzerők, szanatóriumok stb. A vendégházak másik típusa pedig az olyan vendégházak és családok akik bevonják az ide érkező turistákat a vidéki életbe, tehát akár bemutatnak nekik egy falusi disznóvágást, szüretelést, akár különböző vidéki munkákat és ők ezáltal egyedi és különleges élményekre tesznek szert.

Kárpátalja természeti adottságai lehetővé teszik a téli sportok fejlesztését. A kereslet növekedése elsősorban a belföldi turizmus feltörekvésének köszönhető, hiszen a Kárpátok az egyetlen síelésre alkalmas terület Ukrajnában, jelenleg közel 75 sífelvonó található a megyénkben. A pályák nem a nagy szintkülönbségükről ismert hanem inkább a hosszukról és a szolgáltatások folyamatos bővüléséről, mivel az itt álló korábban kihasználatlan állapotban lévő szálláshelyek felújításra kerülnek és alkalmasak a vendégfogadásra. A legismertebb az a Körösmező mellett található Drahobrat (BERGHAUER S., 2010).

Kárpátalja kedvező morfológiai adottságokkal rendelkezik és ezáltal kiváló lehetőséget nyújt a gyalogtúrák részére, nagy jövővel rendelkezik mivel még mindig a fejlesztendő termékek közé tartozik. A többnapos, akár napi 40-50 kilométeres túrákat tartalmazó megmérettetések az Árpád-vonal mentén is megoldható, ez pedig egy tematikus gyalogtúrának is mondható amely közkedvelt az ide érkező turisták számára. A legismertebb gyalogtúrák a Szinevéri Nemzeti Parkot és a Csornahorai-masszívumot célozzák, ezek közül is Ukrajna legmagasabb pontját, a Hoverla megmászását (BERGHAUER S. – GYURICZA L., 2010).

Kárpátalján több hegyvidéki autentikus építészeti fatemplom, Bioszféra Rezervátum is felkerült az UNESCO világörökségi ranglistájára, ami büszkeséggel tölti meg a helyieket.

Megyénk legkülönlegesebb és legismertebb idegenforgalmi vonzáskörzetébe a következők tartoznak:

- Történelmi emlékhelyek és épített örökségek: Ungvári vár, Munkácsi vár, Nevickei vár, Beregszász, Huszti várrom, Vereckei-hágó, Szolyvai Emlékpark, Árpád-vonal bunker stb.
- Természeti adottságok és látnivalók: Sipot-vízesés, Szinevéri-tó, Nárciszok völgye, Drahobrá-t-hegység tengerszemei, Hoverla, termálvizek stb.
- Gasztronómiai lehetőségek: borturizmus, borkóstoló helyek, bor- és gasztrofesztiválok stb.
- Kulturális és fesztiválturizmus: Mezőgecei Nemzetközi Böllerverseny, Munkácsi borfesztivál, Beregszászi borfesztivál, Guti gombafesztivál, Benei barackfesztivál stb.
- Síturizmus: Drahobrá-t, Fülöpfalva, Kraszija stb.

A Munkácsi vár Kárpátalja legismertebb látványossága, történelméhez számos dicsőséges esemény köthető, leginkább a Rákóczi-családhoz, Zrínyi Ilonához és a II. Rákóczi Ferenc vezette szabadságharcokhoz kapcsolódóan. A vár nemcsak védelmi szerepet tölt be, hanem a XVIII-XIX. században börtönként, továbbá a XX. század második felében pedig mezőgazdasági szakiskolaként használták (BERGHAEUER S., 2012).

Az 1970-es évektől kezdve a vár turisztikai célokra és hasznosításra került, és ma számos népművészeti és honismereti kiállításnak ad otthont. Legnagyobb jövedelemmel és turistával rendelkező éve 2007 volt, amikor itt rendezték meg a Munkácsy Mihály-kiállítást. A vár népszerűségét jól mutatja, hogy a Kárpátaljára látogó turisták döntő többsége először a Munkácsi várat keresi fel (BERGHAEUER S., 2012).

9. ábra: Munkácsi vár

Forrás: <https://kiszo.net>

IV. A KUTATÁS EREDMÉNYEINEK BEMUTATÁSA

IV.1. Kutatási módszer

Munkámban a Mezőkaszonyi kistérség lakosainak a körében végeztem felmérést, amelyben a Kárpátaljai idegenforgalmi vonzerőkkel való tudásukat és ismeretüket szerettem volna felmérni. A kérdőívem felmérésében csak a felnőtt korúak vehettek részt, tehát a 18. évet betöltő személyek. Kérdőívemet online a Google űrlapok segítségével készítettem el és E-mail, Facebook és Messenger segítségével által tudtam eljuttatni az adatközlőimhez, akik teljesen anoním módon tudtak válaszolni. A kérdőív 30 kérdésből állt, amelyeket az alábbiakban szeretnék részletesen kielemezni, bemutatni, illetve következtetéseket levonni a kapott eredményekből. A kérdésekre adott válaszokat diagramok formájában szeretném szemléltetni.

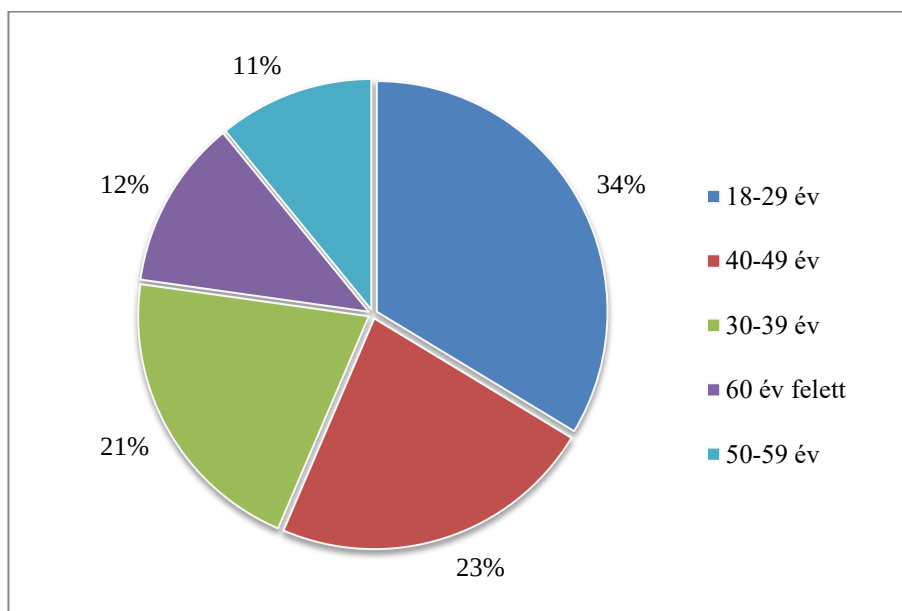
Kérdőívemet 2024. november 24-én kezdtem el ismertetni és kitölteni a lakosokkal. Az utolsó kitöltés pedig 2025. február 22-én érkezett be. Miután megkaptam az eredményeket, megkezdtem az adatok feldolgozását, amiben segítségemre volt az SPSS Data Editor és a Microsoft Office Excel programok.

IV.2. A kutatási eredmények elemzése

Szakdolgozatom kutatási alapja egy felmérés volt Kárpátalja idegenforgalmi vonzerőivel kapcsolatban, amelyet a helyi, Mezőkaszonyi kistérségben végeztem. A kérdőívet három részre osztottam fel, az első részben a kitöltő személy általános adataira voltam kíváncsi, a második részben egy kárpátaljai utazásokkal kapcsolatos általános adatokra kérdeztem rá, a harmadik rész pedig egy kárpátaljai idegenforgalmi objektumokkal kapcsolatos ismeretvizsgálat volt, hogy mennyire is vannak tisztában az objektumok történelmével és elhelyezkedésével. A kérdőívemet 155 személynek sikerült kitölteni, amely a kistérség lakosainak közel 3%-át foglalja magába, a kitöltők közül 91 (59%) nő, illetve 64 (41%) pedig férfi volt.

Második kérdésemben a kitöltő személyek életkorát szerettem volna megtudni, itt 5 különböző korcsoportot adtam meg amelyek közül tudták kiválasztani a saját korcsoportjukat. A 10. ábrán láthatjuk, hogy a kitöltők elsősorban 18-29 év között voltak (34%), 40-49 év között (23%) és 30-39 év között (21%) voltak, továbbá kevesebb százalékban jelen vannak

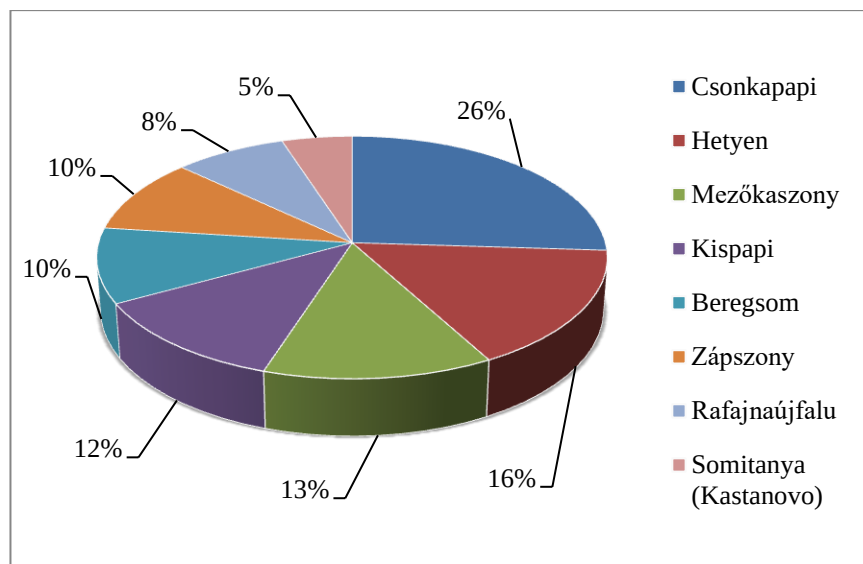
még a 60 vagy afelett lévő (12%) személyek, illetve a 50-59 év között lévő (11%) személyek pedig a legkevesebb százalékban.

10. ábra: Életkora?

Forrás: Saját szerkesztés

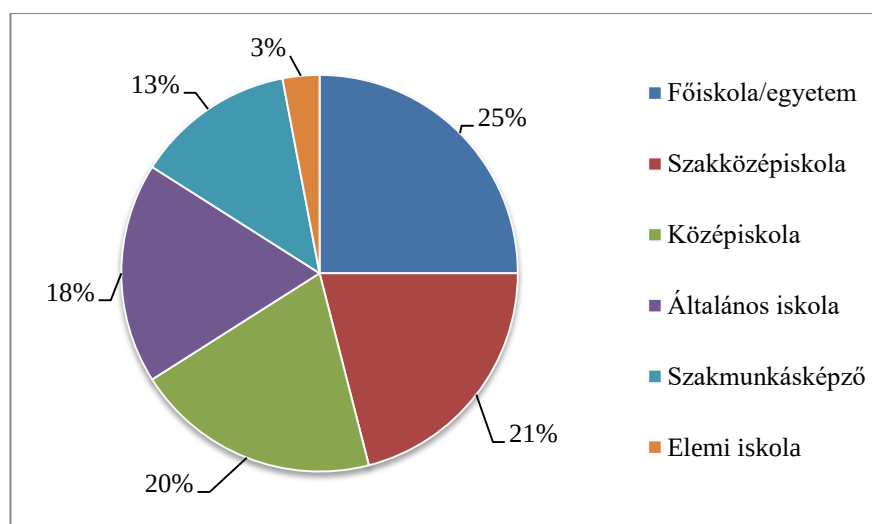
A következő kérdésben a kistérség települései vannak felsorolva és ezek a települések személyei töltötték ki a kérdőívet és itt kíváncsiak voltunk hogy melyik településről található a legtöbb válaszadó. Az értékelés alapján észrevehetjük, amelyről a 11.ábrán láthatjuk a diagramot, hogy a legtöbben Csonkapapiból, azaz 40 (26%) személy, Hetenyből 24 (16%), Mezőkaszonyból 20 (13%), Kispapiból 19 (12%), továbbá Zápszonyból és Beregsomból egyaránt 16 (10%) személy töltötte ki a kérdőívet, a Rafajnaújfalu és Kastanovo lakosai nem igazán vettek részt ebben a kutatásban, mivel a két faluból összesen 20 személynek sikerült kitölteni a kérdőívet.

11. ábra: Település, ahol él?

Forrás: Saját szerkesztés

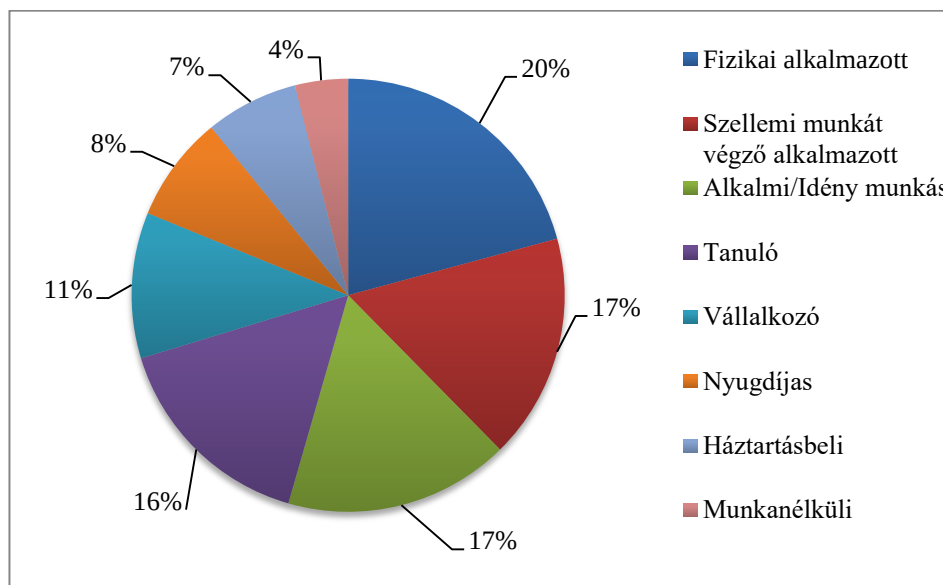
A negyedik kérdésben a kitöltő személyek iskolai végzettségeire voltam kíváncsi, amelyből kiderült, hogy a műveltséggel nincs gond, mivel a 12. ábra is mutatja, hogy a legtöbb kitöltőnek, azaz 39 (25%) személynek főiskola vagy egyetemi végzettsége van, ezt követi a szakközépiskola 32 (21%) és a középiskola 31 (20%), továbbá még az általános iskola és a szakmunkásképző. Az elemi iskolát mindössze a kitöltők 3%-a választotta, ami 5 személyt jelent a 155-ből.

12. ábra: Iskolai végzettsége?

Forrás: Saját szerkesztés

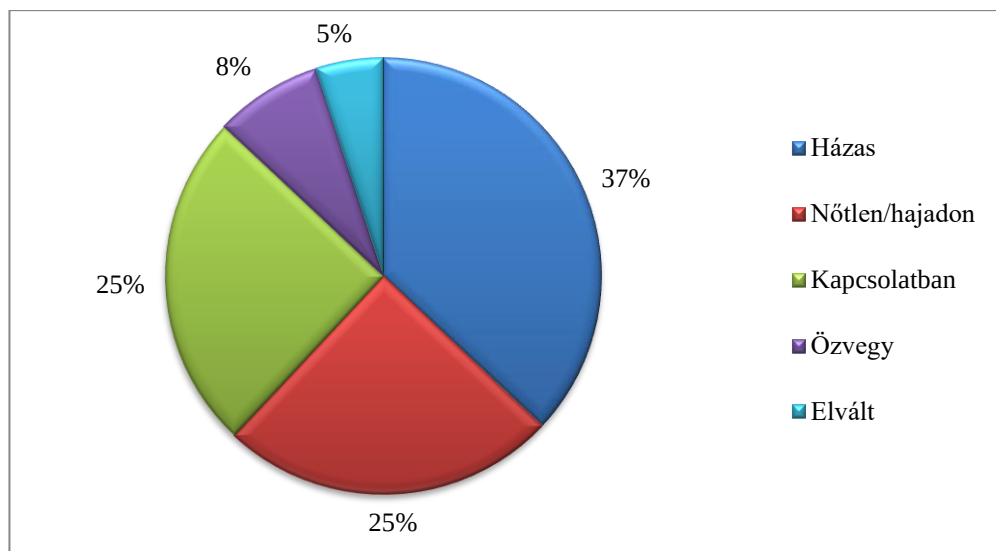
A 13. ábrán láthatjuk, hogy a kitöltő személyek foglalkozását szerettem volna megtudni. Az elemzés eredményeként láthatjuk, hogy a legtöbben fizikai alkalmazottak (21%), szellemi munkát végző alkalmazottak, alkalmi és idénymunkások (17%), továbbá ami még kiemelkedő volt azok a tanulók (16%) és a vállalkozók (11%), viszont alacsonyabb százalékban megtalálhatóak voltak még nyugdíjas, háztartásbeli és munkanélküli személyek is.

13. ábra: Foglalkozása?

Forrás: Saját szerkesztés

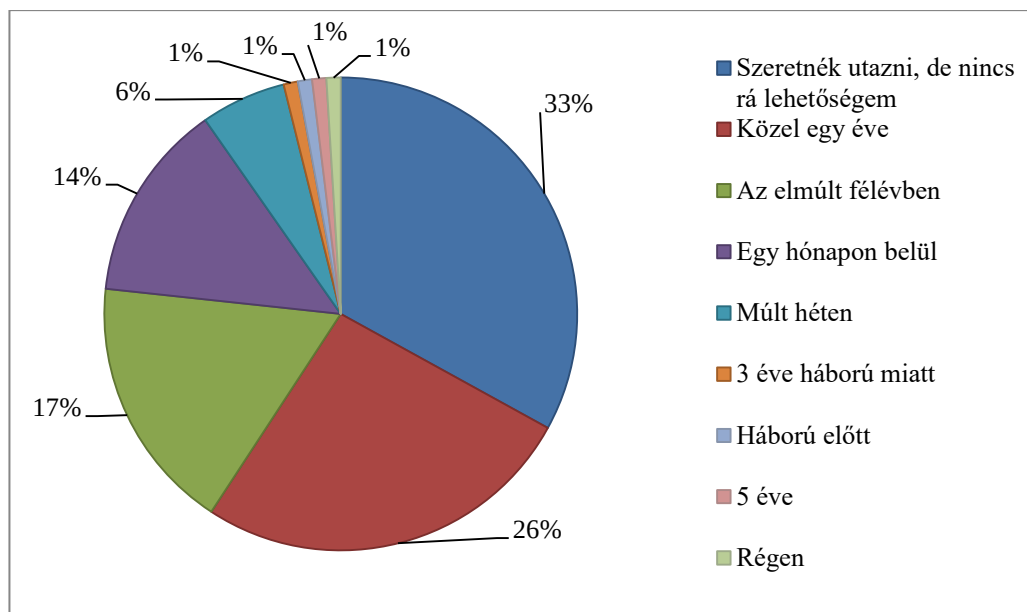
A következő kérdésben a válaszadók családi állapotára kérdeztem rá, mint láthat a 14. ábrán itt a kitöltők 37%-a a házast jelölte be, ez 58 személyt jelentett, aztán a nőtlen/hajadon és a kapcsolatban lévő személyek aránya teljesen megegyezik, mivel mind a két csoport 25%-ban van jelen, valamint kevés százalékban megtalálható még az özvegy és az elvált személyek is.

14. ábra: Családi állapota?

Forrás: Saját szerkesztés

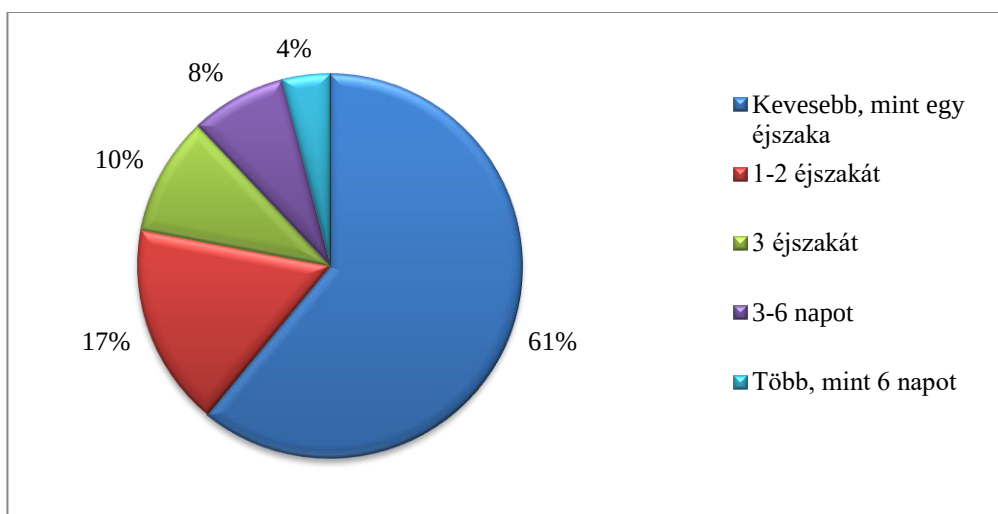
A kérdőív második fejezetében az általános utazási szokásokkal és adatokkal kapcsolatos kérdéseket tettem fel, hogy megismerjük a kitöltők szemszögéből hogyan is néz ki egy ilyen utazás. A rész első kérdése az volt, hogy mikor utazott utoljára Kárpátalja területén turisztikai céllal, az eredményekből arra jöttünk rá, ami a 15. ábrán is látható, hogy a kitöltők több mint 1/3-a (34%) szeretne utazni viszont nincs rá lehetősége anyagi gondok, szabadidő hiánya, vagy a jelenleg is tartó orosz-ukrán háború hatása és bezártsága miatt. Akiknek nem jelent gondot az anyagi, szabadidő hiány és nincs mozgáskorlátozásuk azok többsége is közel egy éve utazott utoljára (27%), az elmúlt félévben 28-an (18%) és egy hónapon belül pedig 21 (14%) utazott csak. Vannak akik azt jelölték be, hogy múlt héten utazott, vagy azt a választ adta meg, hogy 3 éve háború miatt, háború előtt, 5 éve és régen, de ezek nagyon csekély százalékban vannak jelen.

15. ábra: Mikor utazott utoljára Kárpátalja területén turisztikai céllal?

Forrás: Saját szerkesztés

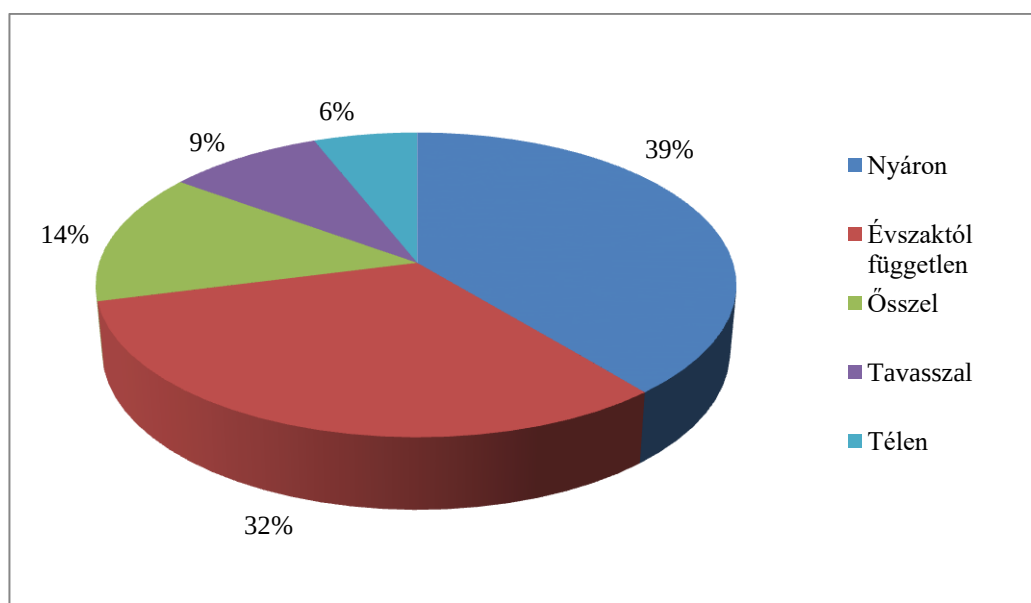
A következő kérdés az időtöltést célozta meg, tehát, hogy mennyi ideig is tartózkodnak a válaszadók az adott turisztikai célterületen ahová utaznak. A válaszokból kiderült, hogy a kitöltők túlnyomó többség kevesebb, mint egy éjszakát (61%) tölt el az adott túrán (16.ábra). Továbbá 1-2 éjszakát 17%, illetve 3 éjszakát 10% választott. Ebből azt szűrhetjük, hogy leginkább az egynapos kirándulásokat részesítik előnybe a turisták, mivel a 3 vagy több napos utazásokat kevesebb mint 20 személy jelölte a kitöltők közül.

16. ábra: Átlagosan mennyi időt tölt el kárpátaljai turisztikai utazása során a célterületen?

Forrás: Saját szerkesztés

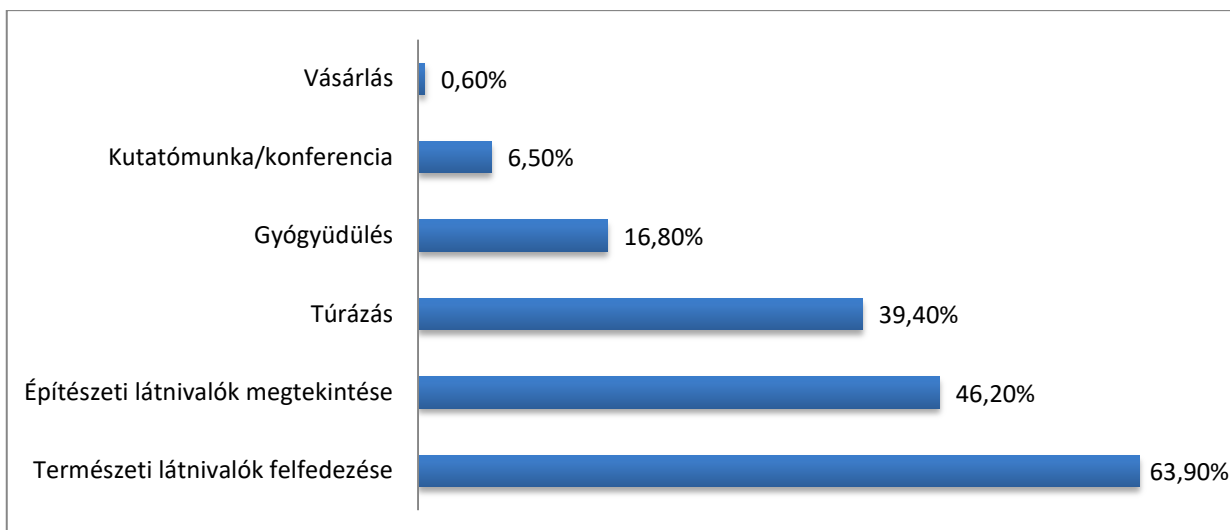
A 9. kérdésben arra kérdeztem rá, hogy az év mely időszakában is szoktak leginkább utazni a kitöltő személyek, és amint ez látható a 17. ábrán is, hogy a nyári évszakot részesíti előnyben a kitöltők 39 %-a (60 fő), továbbá ami kiemelkedő még, hogy 49 személynek nem számít, hogy épp melyik évszakba utazik, hanem amikor szabadideje van évszaktól függetlenül (32%). A tavaszi (9%), illetve a téli (7%) évszakokat nem igazán szeretik utazás szempontjából választani a helyiek, talán az miatt, hogy ilyenkor sok az ünnep és inkább a családdal töltenék szabadidejüket és nem utazással.

17. ábra: Az év mely időszakában szokott leggyakrabban utazni?

Forrás: Saját szerkesztés

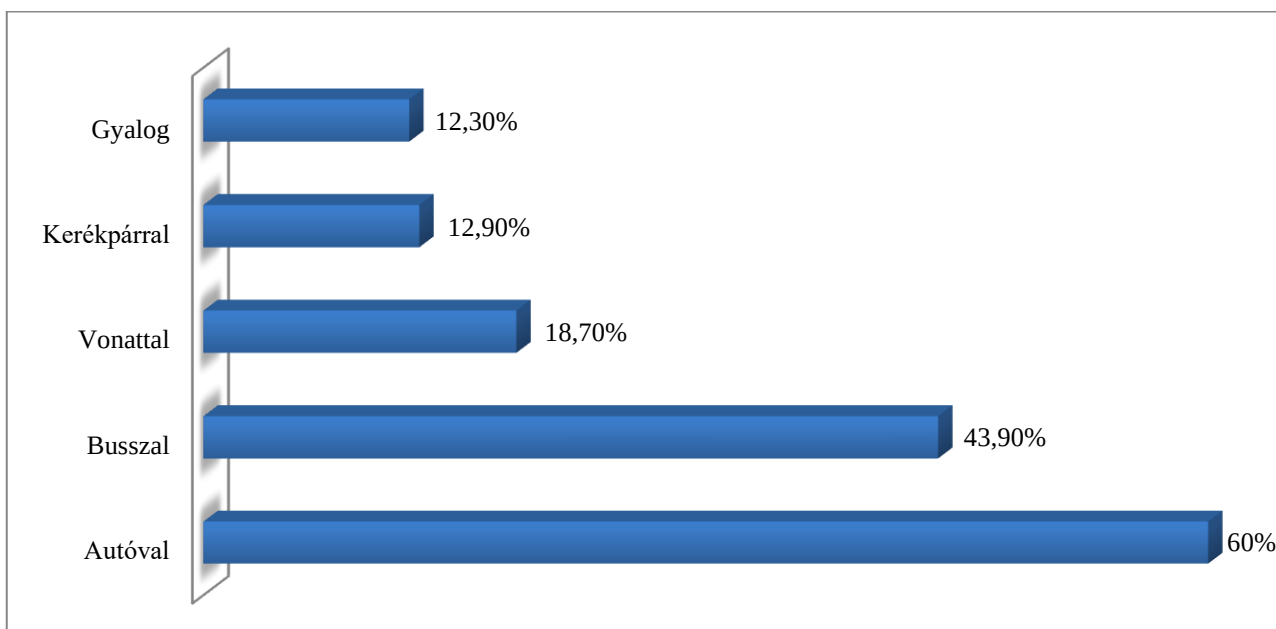
A 10. kérdésben a válaszadók utazásának célja volt a kérdés, hogy mégis egy kárpátaljai utazás során mit választanak ki elsődleges megtekintésre. A 18. ábra szemlélteti, hogy az elsődleges cél az a természeti látnivalók felfedezése (63,9%), ezt követi az építészeti látnivalók megtekintése (43,2%), illetve a túrázás (39,4%) és a gyógyüdülés (16,8%). A válaszok közül megtalálható még a kutatómunka/konferencia kevés arányban, továbbá a kitöltők közül 1 személy azt jelölte meg, hogy az ő utazásának a célja a vásárlás.

18. ábra: Utazásának célja?

Forrás: Saját szerkesztés

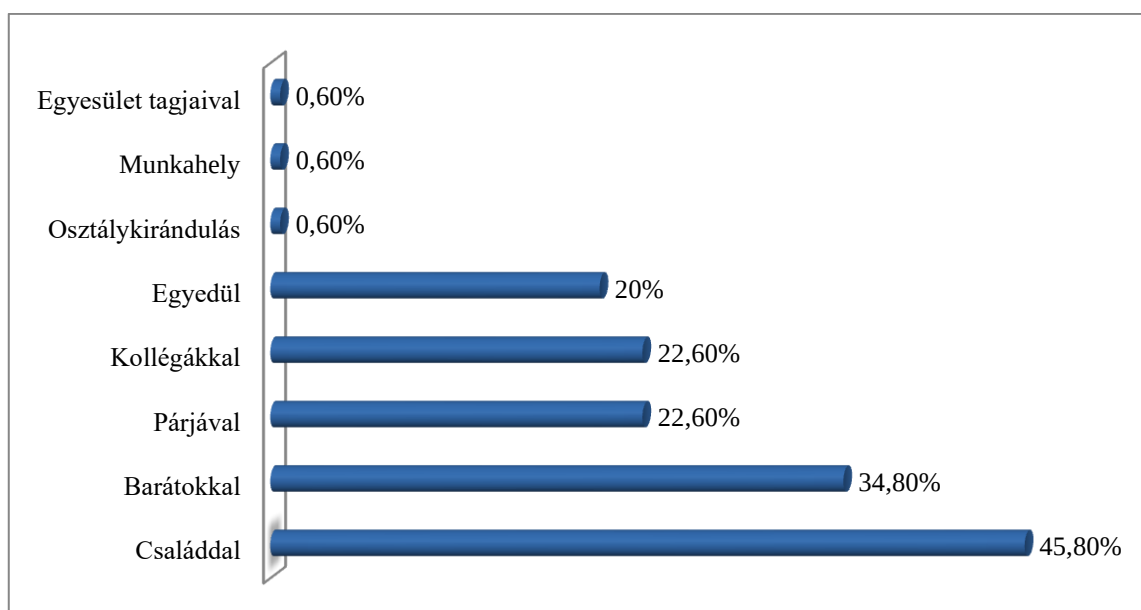
A következő kérdésben az utazási eszközről kérdeztük meg a kitöltőt, hogy mégis mivel szokott utazni, itt 5 válaszlehetőség volt megadva, ezek közül pedig az autó (60%), azt követte a busz (43,9%), aztán pedig a vonat (18,7%) volt a leggyakoribb válasz. A legkevesebben pedig gyalog és kerékpárral utaznak, amit a 19. ábrán láthatunk.

19. ábra: Mivel szokott utazni?

Forrás: Saját szerkesztés

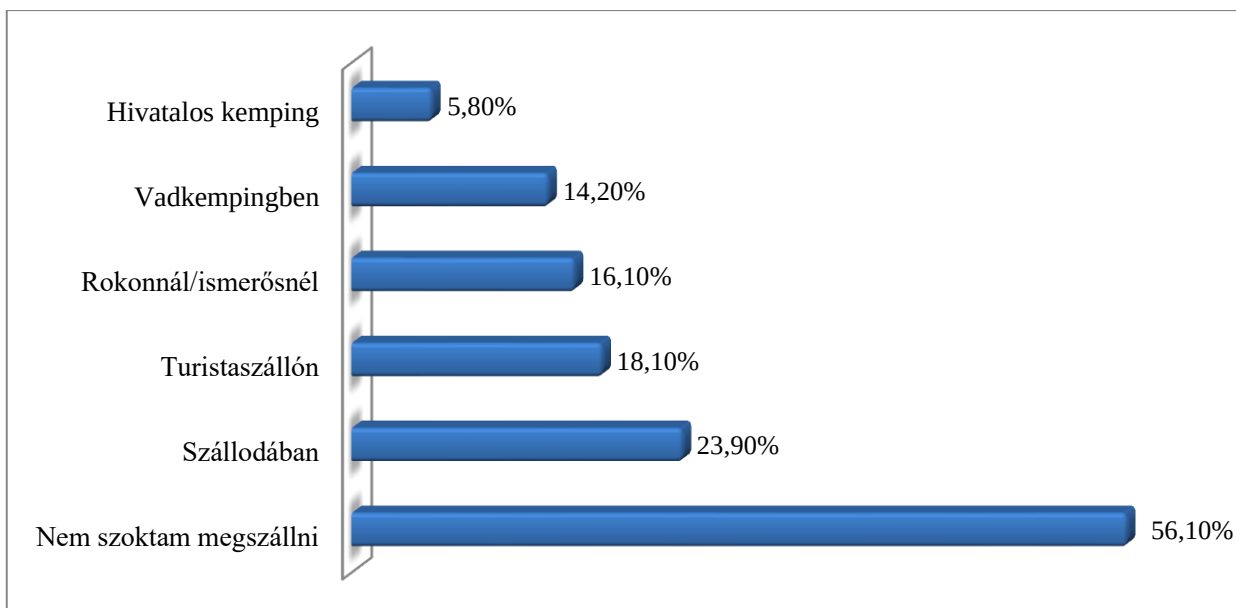
A következő kérdés az volt, hogy „Kivel utazik általában?”, a 20. ábra mutatja, hogy itt a válaszadók többsége családdal szeret utazni (45,8%), szeretnek együtt kikapcsolódni, ezt követik azok a személyek akik barátokkal (34,8%), aztán pedig egyenrangú válaszok érkeztek azok közül akik a párjukkal, kollégákkal (22,6%) és azok akik egyedül (20%) szeretnek utazni és csodálni Kárpátalja gyönyörű és egyedi tájait és építéseit. Megjelent a válaszadások között még olyan is hogy osztálykirándulás, munkahely és egyesület tagjaival, ezek közül mindre 1 válasz érkezett.

20. ábra: Kivel utazik általában?

Forrás: Saját szerkesztés

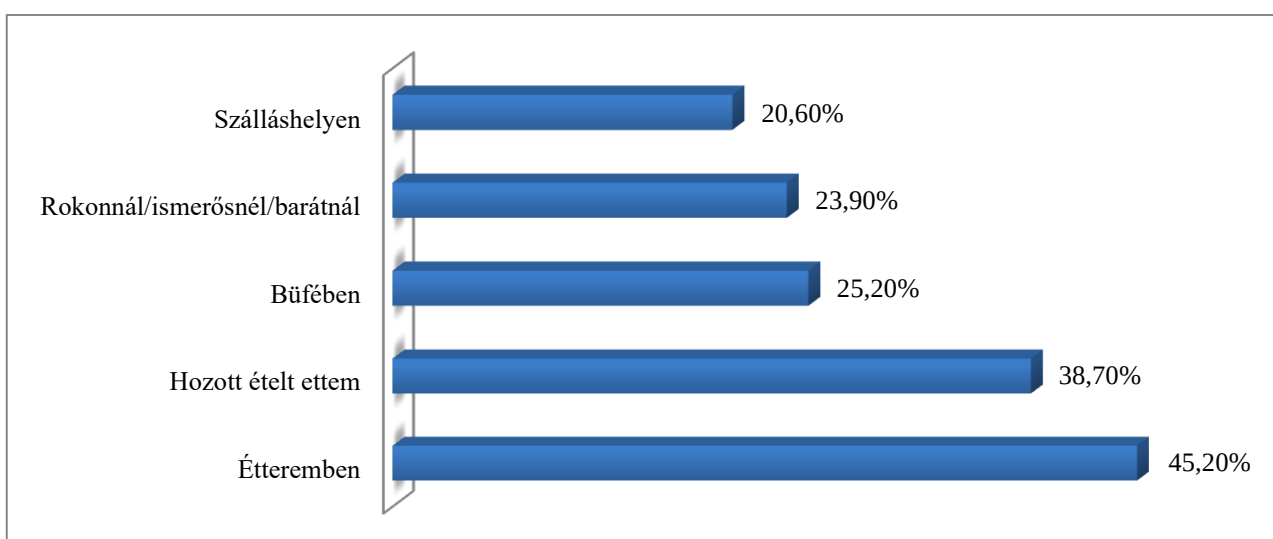
Mint a korábbiakban ugye kiderült, hogy a Mezőkaszonyi kistérség lakosainak nagy többsége a rövidebb egynapos túrákat részesítik előnyben, így a 21. ábrán láthatjuk is, hogy nem szoktak meg szállni nagyrészt (56,1%), viszont akik mégis a több napos kirándulásokat szeretik azok általában szállodában (23,9%), turistaszállón (18,1%), rokonnál vagy ismerősnél (16,1%), illetve vadkempingben (14,2%) szállnak meg. A válaszok közül megtalálható volt még a hivatalos kemping is, de ezt nem igazán veszik igénybe a helyi lakosok.

21. ábra: Hol szokott megszállni?

Forrás: Saját szerkesztés

A 14. kérdés az hogy az utazás során hol is szoktak étkezni a turisták, a 22. ábra mutatja, hogy a kapott eredmények által a legtöbben étteremben (45,2%) étkeznek, továbbá hozott ételt esznek (38,7%), ami elég praktikus mivel akik az egynapos kirándulásokat választják ők tudnak csomagolni maguknak ételt arra az időszakra amíg túráznak vagy kirándulnak. 25,2% a kitöltőknek büfében, 23,9% rokonnál/ismerősnél/barátnál és 20,6% pedig a szálláshelyen szokott étkezni.

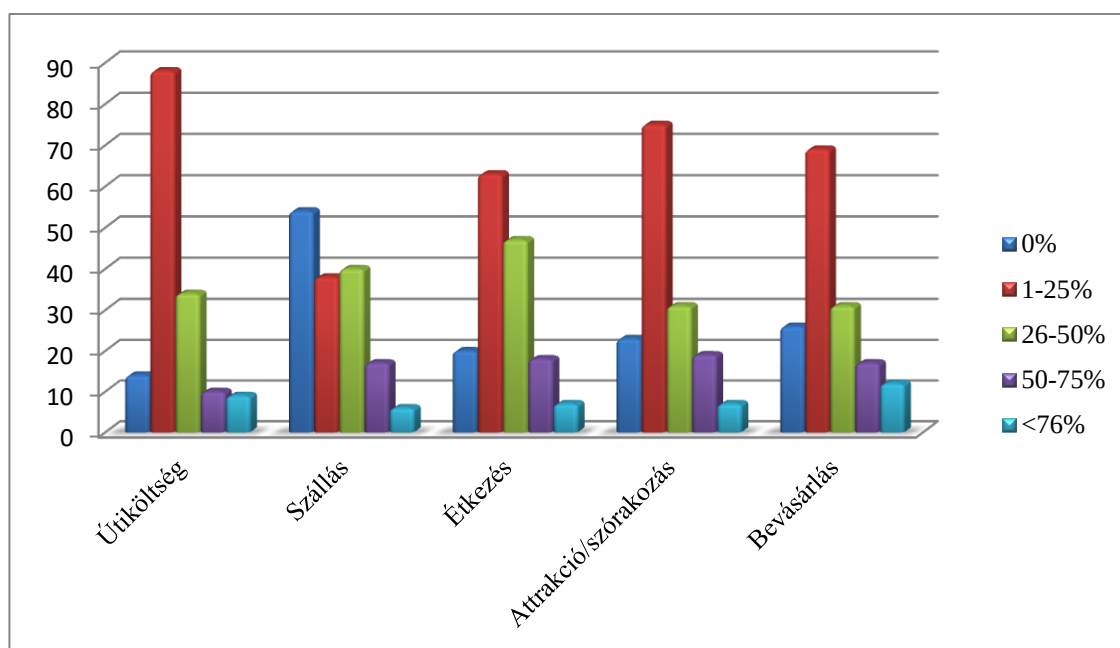
22. ábra: Hol szokott étkezni a kárpátaljai utazása során?

Forrás: Saját szerkesztés

A következő kérdésben azt is felszerettük volna mérni, hogy átlagosan mennyi pénzt (hrivnya) költenek el a válaszadók egy kárpátaljai idegenforgalmi utazásuk során. A leggyakoribb válasz 1 500-3 000 hr között volt, a kitöltők átlag költsége az utazás alatt 5 500hr. A megadott válaszok közül a legmagasabb az 50 000hr volt, a legkevesebb pedig 200 hr volt.

A következő kérdésben arról volt szó, hogy az adott pénzösszezből mennyit költenek az alábbi tételekre (%-ban): útiköltség, szállás, étkezés, attrakció/szórakozás és bevásárlás.

Ahogy azt a 23. ábra is mutatja, az adott pénzösszezből az útiköltségre 25%-ot költenek, a szállásra 23%-ot, az étkezésre 28%-ot, az attrakciókra és szórakozásra 26%-ot és a bevásárlásra pedig 27%-ot. Az eredmények átlagolásának segítségével megtudhattuk, hogy az adott pénzt amit elköltenek egy utazásuk során, nagyjából egyenrangba osztják el a különböző tételekre.

23. ábra: Az adott pénzösszezből mennyit költ az alábbi tételekre (%-ban)?

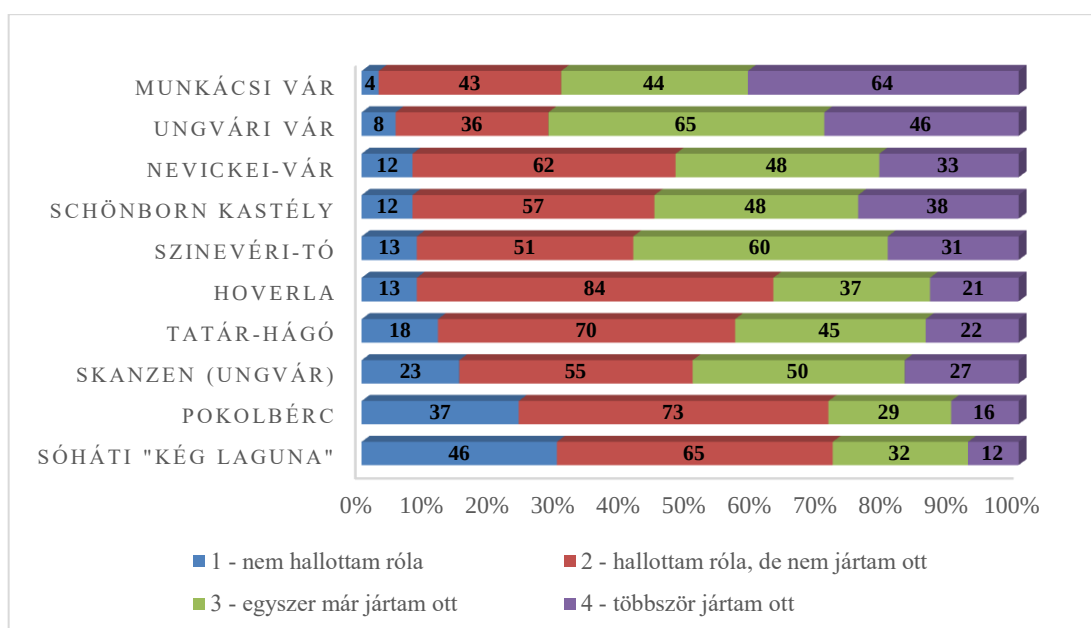
Forrás: Saját szerkesztés

A 17. kérdésben azt szerettem volna megtudni, hogy a megadott turisztikai látványosságok közül (Munkácsi vár, Ungvári vár, Schönborn kastély, Skanzen (Ungvár), Tatár-hágó, Hoverla, Pokolbérc, Szinevéri-tó, Nevickei-vár, Sóhátai „Kék laguna”) mely helyeket látogatták meg egyszer, akár többször a válaszadók és ezeket kellett értékelniük 4 megadott válasz szerint.

Az értékelési skála a következőkre volt felosztva:

1. Nem hallottam róla
2. Hallottam róla, de nem jártam ott
3. Egyszer már jártam ott
4. Többször jártam ott

Ahogy azt a 24. ábra is mutatja a legtöbben a Hoverláról hallottak már, viszont nem jártak még ott (84), ahová a legtöbben már egyszer ellátogattak az az Ungvári vár volt (65), a Munkácsi várban jártak már a legtöbben két vagy több alkalommal is akár (64), amelyik látványosságról pedig a legtöbben még nem is hallottak az a Sóhátai „Kék laguna” volt (46).

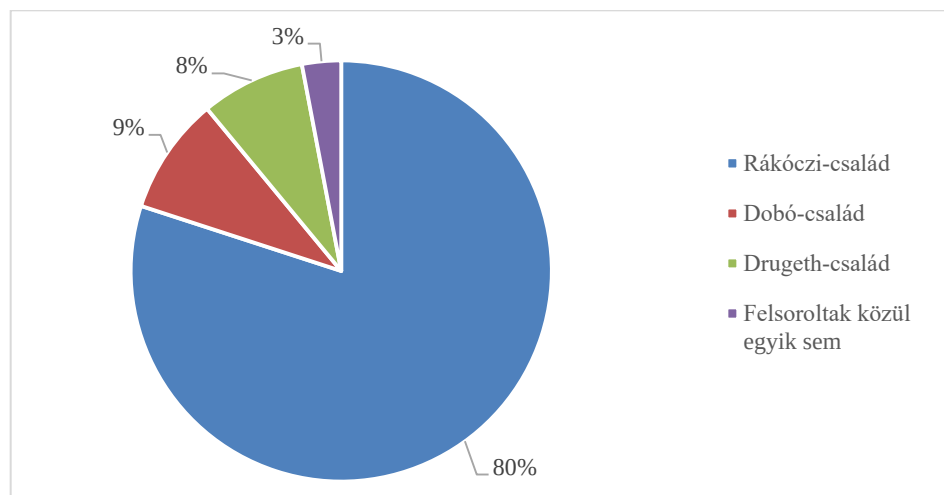
24. ábra: Értékelje az adott kárpátaljai turisztikai attrakciókat a következő skála alapján!

Forrás: Saját szerkesztés

Az ezt követő kérdésben a kitöltő személyeket megkértem, hogy értékeljék a kárpátaljai utazásaikat, hogy mennyire elégedettek azokkal, 1-egyáltalán nem elégedett, 5-teljes mértékben elégedett. A jobb értékelések a 19-29 és 30-39 éves korosztályra volt jellemző, a gyengébb értékelés pedig a 60 év feletti korosztályra, mivel nekik megterhelő egy Kárpátaljai túra véleményem szerint. 3 személy volt, akik a leggyengébb értékelést választották, azaz azt, hogy egyáltalán elégedett a túrával.

A következő kérdéssor a kárpátaljai idegenforgalmi objektumokkal való ismereteknek a felmérése volt, tehát hogy mennyire ismerik Kárpátalja nevezetességeit, azok történelmét és érdekességeit.

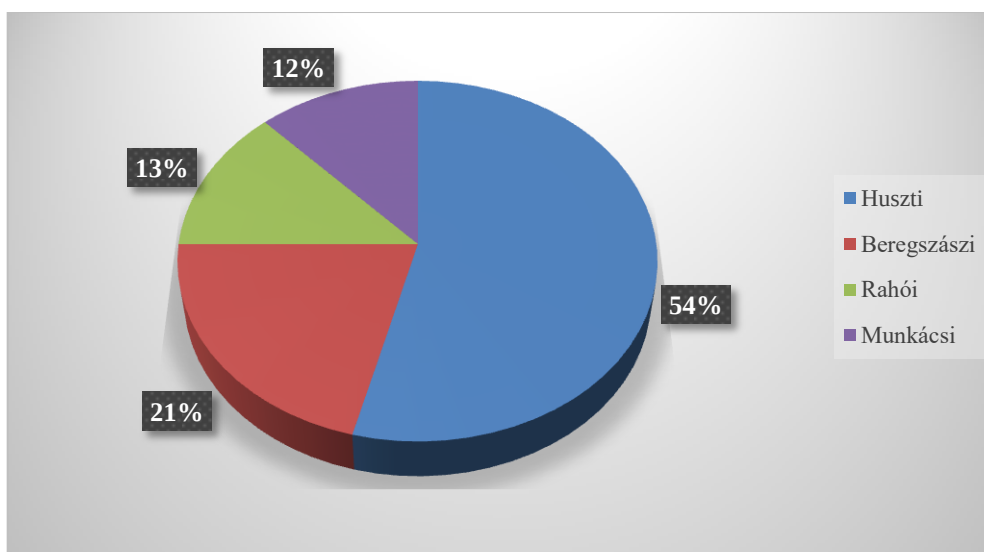
Ahogy a 25. ábrán is látható, hogy melyik nemesi család birtokolta a Munkácsi várat a kitöltő személyek 80%-a tudta a helyes választ, hogy a Rákóczi-család. 17% a Dobó, illetve a Drugeth-családot jelölte meg helytelenül, továbbá 5 személy pedig azt, hogy a felsoroltak közül egyik sem.

25. ábra: Melyik nemesi család birtokolta a Munkácsi várat?

Forrás: Saját szerkesztés

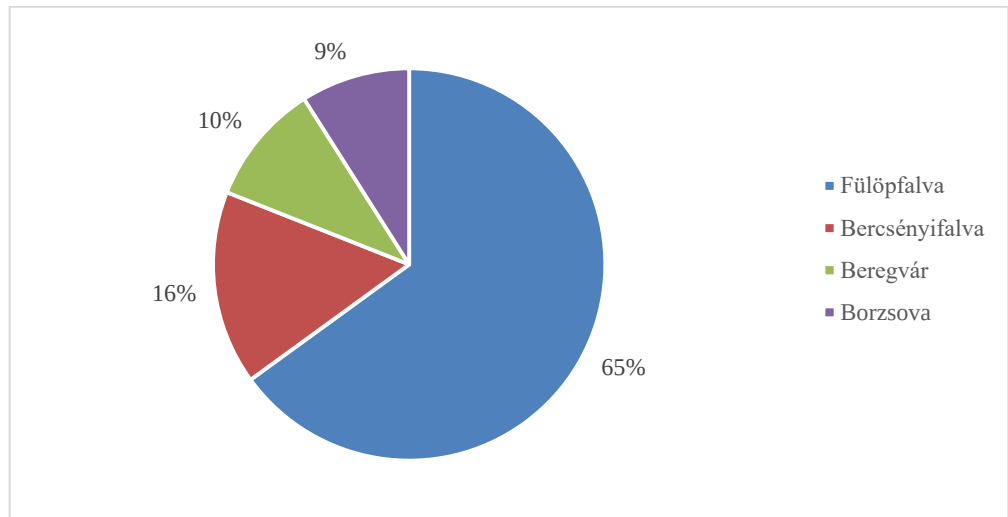
A következő kérdésben arra kérdeztem rá a kérdőívemben, hogy melyik járásban található Kárpátalja egyik nagy látványossága, a Nárciszok Völgye. Ahogy a 26. ábra is mutatja, nem voltak eléggé tisztában ezzel a kitöltő személyek, mivel csak 54%-nak sikerült a helyes választ jelölnie be, ami a Huszti járás volt. A többség a beregszászi járást jelölte be helytelenül, aztán a rahói és a munkácsi járások voltak a válaszok.

26. ábra: Melyik járásban található a Nárciszok Völgye?

Forrás: Saját szerkesztés

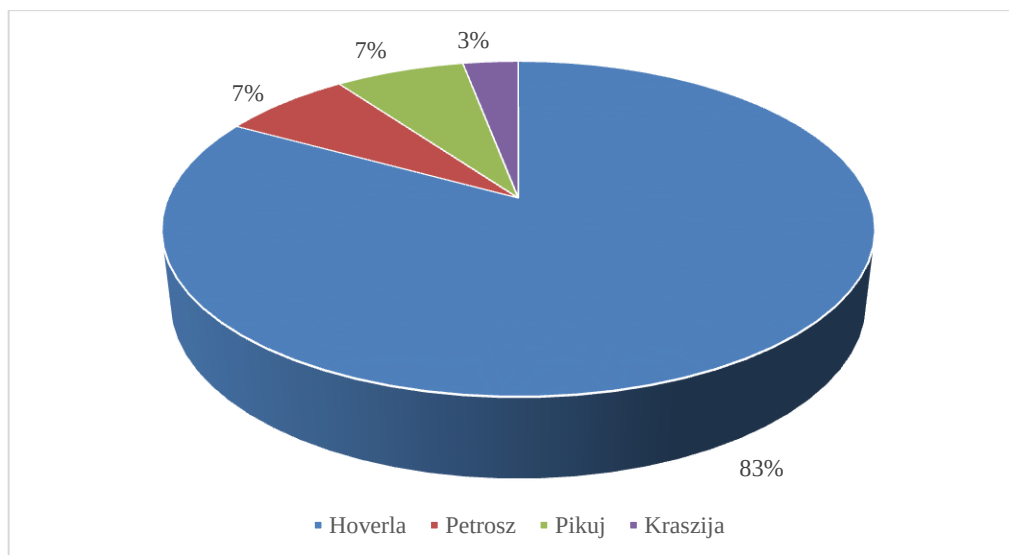
Amint a 27. ábra mutatja, arra a kérdésre, hogy melyik település közelében található a Sípót-vízesés, a Mezőkaszonyi kistérség lakosai közül 101 (65%) személy helyesen válaszolt. 16% helytelenül választotta Bercsényifalvát, véleményem szerint azért mivel elég könnyen összekeverhető volt a neve Fülöpfalvával, ami a helyes válasz volt. Továbbá jelölték még Beregvárt és Borzsovát is.

27. ábra: Melyik település közelében található a Sípót-vízesés?

Forrás: Saját szerkesztés

A 22. kérdést, tehát „Melyik hegy az Ukrán Kárpátok és egyben Ukrajna legmagasabb pontja?“, illetet volna tudni az összes válaszadónak, mivel a feljebb említett értékelési skála alapján csak 13 személy nem hallott még a Hoverláról, viszont a 28. ábra szemlélteti is, hogy erre a kérdésre csak 129 -en (83%) válaszoltak helyesen, tehát 17% megjelölte helytelenül a Petrosz, a Pikuj, illetve a Kraszija hegységeket is.

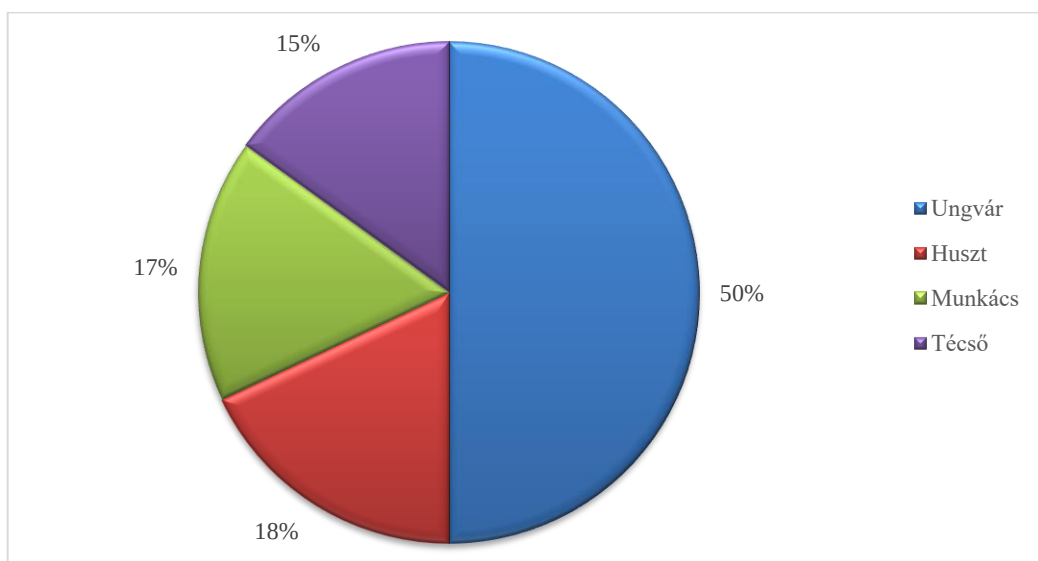

28. ábra: Melyik hegy az Ukrán Kárpátok és egyben Ukrajna legmagasabb pontja?

Forrás: Saját szerkesztés

Ahogy a 29. ábrán látható a következő kérdésre a válaszok megoszlóak voltak, mivel a válaszadók 50%-a helyesen eltalálta, hogy Európa leghosszabb hársfasétánya Ungvár városában található, viszont a kitöltők másik fele pedig helytelenül megjelölte Huszt (18%), Munkács (17%), illetve Técső (15%) városát.

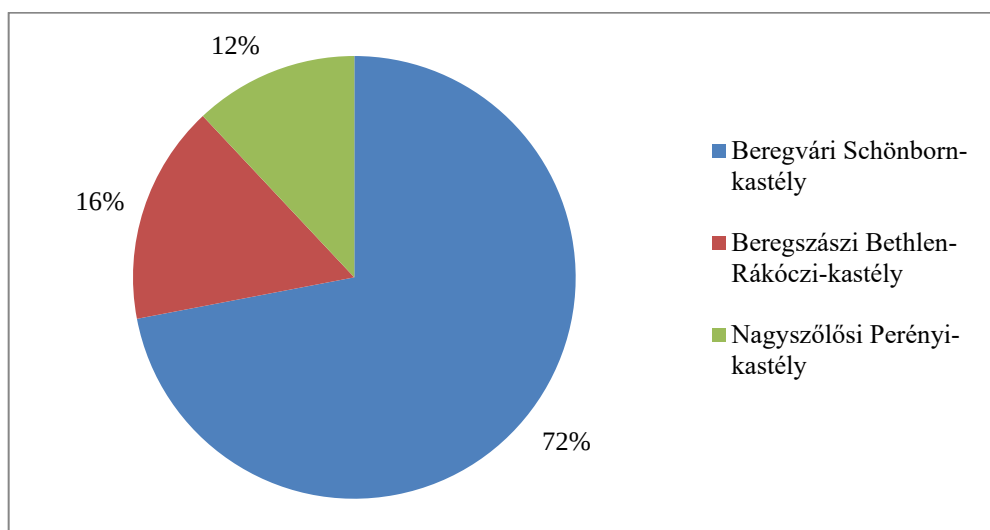
Véleményem szerint a települések közötti távolság miatt tudható be a helytelen válaszok aránya, mivel nem mindennapi dolog a többségnek, hogy Ungvárra látogassanak el, viszont igazán büszkék lehetünk, hogy megyénkbe, Kárpátalján található egész Európa leghosszabb hársfasétánya.

29. ábra: Melyik településen található Európa leghosszabb hársfasétánya?

Forrás: Saját szerkesztés

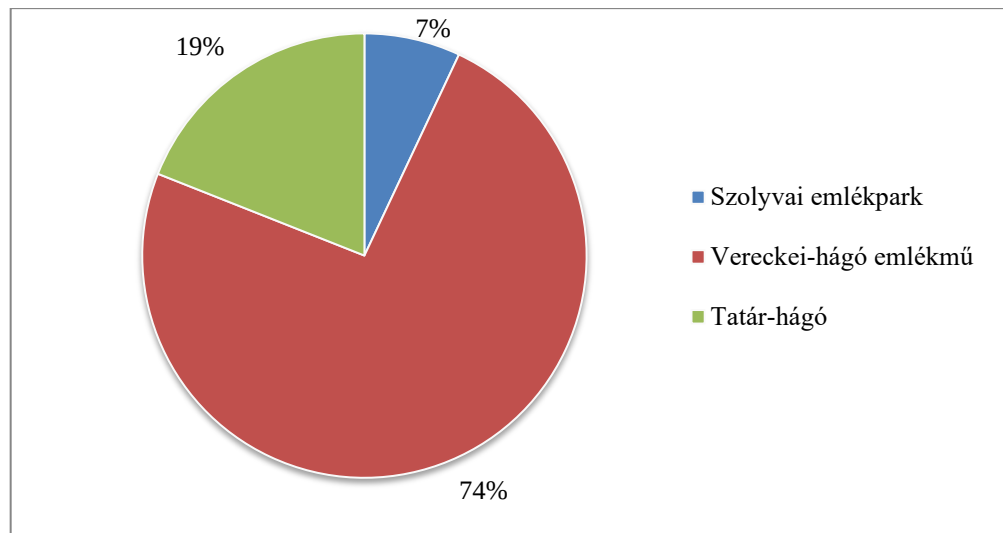
A 24. kérdésben arra kérdeztem rá, hogy melyik kastély funkcionál jelenleg szanatóriumként, három válaszlehetőség volt megadva, a Beregvári Schönborn-kastély, a Beregszászi Bethlen-Rákóczi-kastély és a Nagyszőlősi Perényi-kastély. Ahogyan a 30. ábrán is látható, hogy az elemzés után a kitöltők 72%-a jelölte helyesen a Beregvári Schönborn-kastélyt, továbbá a másik két válaszlehetőségre is érkeztek jelölések.

30. ábra: Melyik kastély funkcionál jelenleg szanatóriumként?

Forrás: Saját szerkesztés

A 31. ábrán láthatjuk, az utolsó leírással vizsgálat arra utal, hogy melyik emlékmű szimbolizálja a hét Magyar törzset, nagy arányban helyes válaszok voltak előnyben, tehát a Vereckei-hágó emlékmű (74%). Viszont 19% a Tatár-hágót jelölte meg helytelenül, véleményem szerint akik nem jártak még egyik turisztikai látványosságnál sem, vagy nem ismerik eléggé Kárpátalja történelmét, azok jelölték meg vagy tévesztették össze a két emlékművet.

31. ábra: Melyik emlékmű szimbolizálja a hét Magyar törzset?

Forrás: Saját szerkesztés

A következő négy kérdés képfelismerő ismeretvizsgálat volt a kérdőívben, hogy a kitöltő személyek fel tudják-e ismerni az adott látványosságot, ami a fényképen szerepel. A válaszokról a 32. ábrán láthatjuk az összegző eredményeket helyes, illetve helytelen válaszadások alapján.

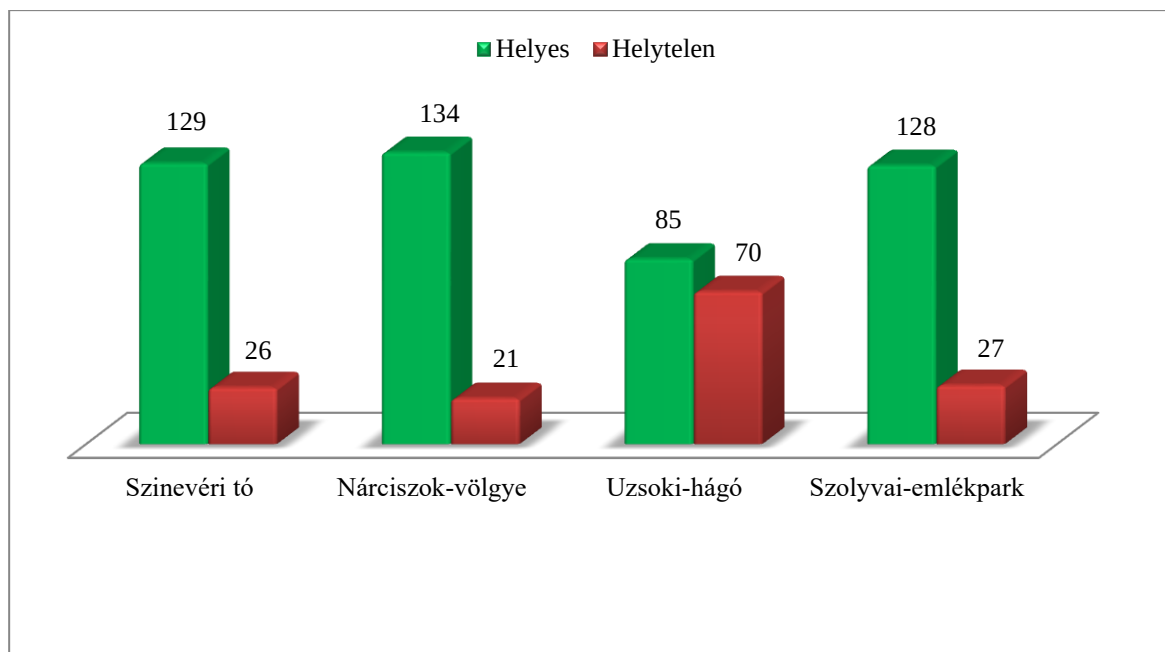
Az első képen a Szinevéri-tó volt látható, amelyet a kitöltő személyek közül 129 (83%) válaszolt meg helyesen.

A második fénykép volt a legegyszerűbb kérdés a kitöltők válasza szerint, mivel 86% helyesen válaszolt és ismerte fel a képen látható Nárciszok-völgyét, ezáltal 21 helytelen válasz érkezett csak.

A következő képen az Uzsoki-hágó volt látható, viszont a kitöltők alig több mint felének, tehát 55%-nak sikerült csak helyesen bejelölnie. Véleményem szerint azért ez volt a legmegosztóbb és nehezebb képfelismerős kérdés, mivel nagyon kevesen jártak még ott, valamint összekeverték a Tatár-hágóval (28%) legtöbben.

Az utolsó fénykép is egyértelmű volt a válaszadók nagy részének, mivel 128 helyes (83%) és 27 helytelen (17%) válasz érkezett a Szolymai-emlékparkon kérdésre.

Össességében mondhatjuk, hogy fénykép alapján a kitöltők többsége tisztába van a helyi híres objektumokról és látványosságokról, mivel a válaszok alapján a mind a négy képfelismerő kérdésben pozitív arány született.

32. ábra: Összesítő diagram

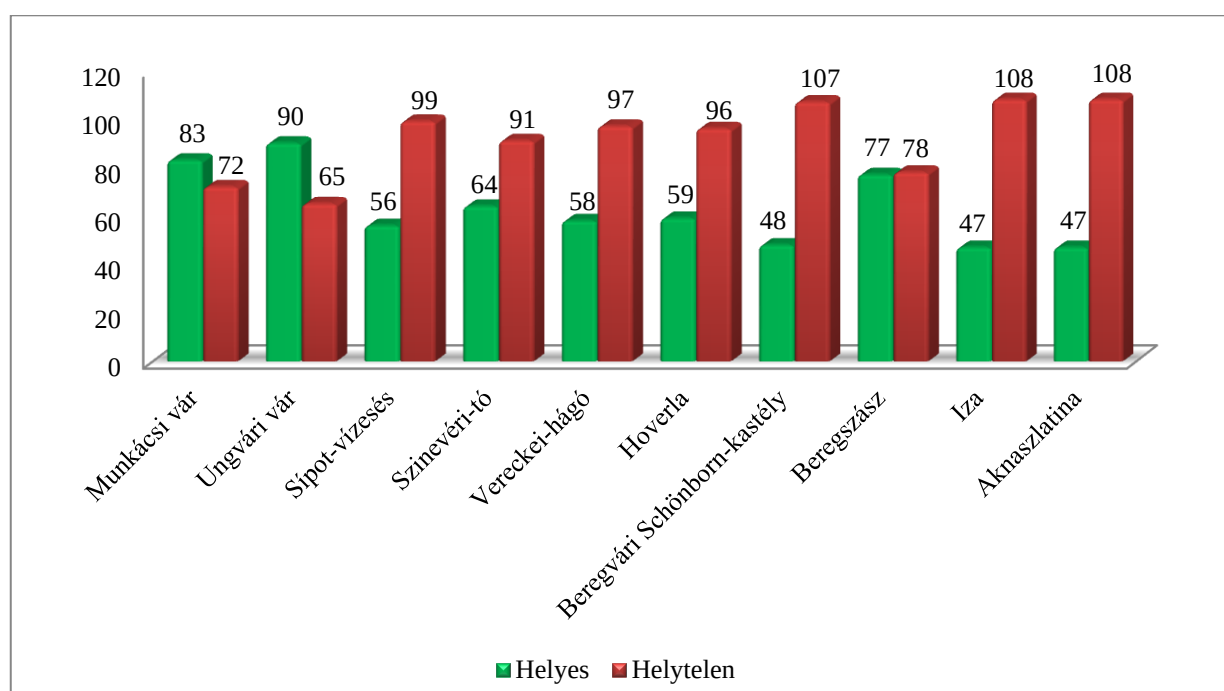
Forrás: Saját szerkesztés

Kérdőívem utolsó része egy vaktérképes feladat volt, ahol párosítani kellett a tíz nevezetes látványosságot és helyet a pontos elhelyezkedésük szerint a megadott pontokkal. Az elemzés után levont eredmények a következők:

Az első látványosság az a Munkácsi vár volt, amelyet 83 személy jelölt meg helyesen és 72 pedig helytelenül. Az Ungvári várat sikerült a legtöbb válaszadónak helyesen feltüntetnie, mivel 90 személy jelölte helyesen, és csak 65 személy helytelenül. A következő a Sípót-vízesés volt, amelyet 56-an helyesen, 99-en pedig helytelenül jelöltek. A Szinevéri-tóra érkező válaszok közül 64 volt a helyes helyszínen feltüntetve, 91 pedig helytelenül. A Vereckei-hágón 58 helyes és 97 helytelen válasz lett megjelölve. A Hoverla sem volt egyszerű a válaszadóknak mivel itt is 59 helyes és 96 helytelen válasz érkezett. A következő helyszín az a Beregvári Schönborn-kastély volt, amelyet 48 személy jelölt be helyesen, 107 pedig helytelenül. Véleményem szerint a következő helyszínnek, tehát Beregszász városának kellett volna a legkiemelkedőbbnek lenni, mivel az található meg legközelebb a kistérségünkhöz és legtöbben heti szinten látogatnak a városba, viszont mégsem tudják sokan feltüntetni térképen a pontos helyét, mivel 77 helyes és 78 helytelen válasz is érkezett. A következő két helyszín az Iza és Aknaszlatina települései voltak, erre a két helyszínre érkeztek a legkevesebb helyes válaszok, mindkét helyszínre 47 helyes és 108 helytelen válasz érkezett. A vizsgált eredmények megmutatták, hogy a válaszadók nagyrésze összecserélte a

két települést és a rossz helyen tüntették fel. Az elhelyezkedésüknek megadott helyes és helytelen válaszok eredményeiről a 33. ábrán láthatunk egy diagramot.

Az elemzés során láthatjuk, hogy a Mezőkaszonyi kistérség településeinek lakosai, akik közreműködtek a kérdőív kitöltésében, megosztó vélemények szerint vannak tisztában a megadott helyszínekkel térképek alapján, mivel a megadott tíz helyszín közül csak a Munkácsi várnak, illetve az Ungvári várnak van pozitív arányú helyszín eltalálása. A legtöbb probléma a helyszínek összekeverésével volt véleményem szerint, mivel ha nem tudták a pontos elhelyezkedést, muszáj volt tippelniük, ami pedig nem a legoptimálisabb megoldás.

33. ábra: A térképes feladat összesített eredményei

Forrás: Saját szerkesztés

V. A KASZONYI KISTÉRSÉG LAKÓINAK VÉLEMÉNYEI ALAPJÁN KIDOLGOZOTT ÚTVONALTERV

Kutatási adataim alapján készítettem egy túrát, amelyben olyan objektumokat választottam ki a tervezés során, melyek a Kaszonyi kistérség lakosai számára kevésbé ismertek vagy látogatottak, illetve olyan látványosságok találhatók meg benne amelyek az útvonal közelébe esik és meglátogatható.

A túra megfelelő lenne mind a fiatalabb, mind az idősebb korosztálynak is egyaránt, mivel nem olyan megterhelő és könnyen teljesíthető mindenki számára, tehát vegyes korcsoportú utazás. A túra időpontja leginkább nyári időszakra itt is leginkább a júliusi hónapra tehető, mivel a jobb időjárás, hosszabbak a napszakok, továbbá vannak olyan helyek és látványosságok, amelyek ezekben az időszakokban a legszebbek. Az indulás Mezőkaszonyból lenne busszal, mivel ez a település a kistérség központja és innen egyszerre tudnánk elindulni.

Első Nap

Mezőkaszony - Kárpátaljai Szabadtéri Néprajzi Múzeum (skanzen) - Ungvári vár - Ungvári görög katolikus székesegyház - Nevickei vár – Perecsenyi levendulamező

08:00 – 09:15: út a Kárpátaljai Szabadtéri Néprajzi Múzeumhoz (skanzen) (64 km)

09:20 – 10:20: A Kárpátaljai Szabadtéri Néprajzi Múzeum (skanzen) megtekintése

Az Ungvári vár mellett található, az úgynevezett Boszorkánygödör területén. Az 1950-es évektől ad betekintést a helyi népi szokásokba, gazdaságba, építészetbe stb ([HTTPS://WWW.KARPATALJAINEPFOISKOLA.HU](https://www.karpataljainepfoiskola.hu)).

A múzeum 1970-ben nyitotta meg kapuit és azért Ungvár városát választották, mivel itt találták a legtöbb olyan népi értéket amely be tudja mutatni és jellemezni Kárpátalját. Megnyitása óta a terület és építmények számos átalakításon és kibővítésen ment keresztül. A skanzen talán leglátványosabb építménye az a lemko stílusú fatemplom, amely a terület legmagasabb pontján található, mivel a történelemben is így voltak ezek az építmények ([HTTPS://WWW.KARPATALJAINEPFOISKOLA.HU](https://www.karpataljainepfoiskola.hu)).

Láthatunk még itt tornácos lakóházat, beregi parasztházat, kékre festett házat, Szent Mihály tiszteletére felszentelt fatemplomot, Egry Ferenc harangját, iskolaépületet, korcsmát és további hétköznapi gazdasági dolgokat ([HTTPS://WWW.KARPATALJAINEPFOISKOLA.HU](https://www.karpataljainepfoiskola.hu)).

34. ábra: Kárpátaljai Szabadtéri Néprajzi Múzeum

Forrás: <https://karpatalja.ma>

10:25 – 11:25: Ungvári vár megtekintése

Az Ungvári vár a skanzen mellett található, amely nagyban elősegíti a turisztikai forgalmát, jövedelmét és fejlődését.

A vár a XIV. század elejétől négy évszázadon át a Drugeth-család uralma alatt volt, ez idő alatt sikerült a védelmét teljesen megépíteni, azért olyan magasak a falai és az elhelyezkedése, hogy nehezen legyen bevehető. Bercsényi miklós idejében palotát alakítottak a fellegrárból, majd később görögkatolikus papi szeminárium lett belőle. Jelenlegi funkciója az hogy helyet ad a Kárpátaljai Helytörténeti Múzeumnak és Képtárnak (BERGHAUER S., 2012).

35. ábra: Ungvári vár

Forrás: <https://findandfollow.com.ua>

11:30 – 12:30: az Ungvári görög katolikus székesegyház megtekintése megtekintése

A Szentkereszt Felmagasztalása Székesegyház Ungvár legjelentősebb és legismertebb templom, amely a XVII. századra vezethető vissza, mikor is a Drugeth-család akkori feje áttelepítette a jezsuitákat, az egyházi rend szerzeteseit, építtetett nekik egy saját templomot, amely Ukrajna első jezsuita temploma volt. Azót a templom többször is gazdát cserélt, átépítésre és felújításra került sor, mai alakját pedig 1877-ben nyerte el. A belső freskóit a XX. század legjobb kárpátaljai mesterei készítették el, amelyek ma is hatalmas jelentőséggel bírnak a templom történetében. A templom a szovjet időkben a helyi egyetem könyvtárának adott otthont, ma pedig Ungvár egyik legismertebb építménye a turisták és a helyiek számára is ([HTTPS://FINDANDFOLLOW.COM.UA/](https://findandfollow.com.ua/), 2025).

36. ábra: Ungvári görög katolikus székesegyház

Forrás: <https://www.karpataljainepfoiskola.hu>

12:30 – 13:30: ebéd

13:30 – 13:55: út a Nevickei várhoz (14 km)

14:00 – 15:00: A Nevickei vár megtekintése

A nevickei vár egykor hatalmas védelmi szerepet töltött be Magyarország keleti határain. A vár először az Amad család birtokába tartozott, ők építették, míg nem a Drugeth-családnak lett adományozva, de mivel a család két pártra oszlott ezért többször is cserélt gazdát, mígnem I. Rákóczi györgy elfoglalta a várat és leromboltatta azt. A restaurálás az 1800-as évek végén kezdődtek el, viszont az első világháború kitörése miatt ennek véget kellett vetni. A XX. században még számos feltevés érkezett és újraépítési lehetőség viszont

mindig valami gond miatt abba lett hagyva, viszont napjaink egyik legkedveltebb turisztikai látványosság megyénkben (DUPKA GY – ZUBANICS L., 2014).

37. ábra: Nevickei vár

Forrás: <https://magyar-ertekmentes.hu>

15:00 – 15:20: út a Perecsenyi levendulamezőhöz (14 km)

15:20 – 16:30: a Perecsenyi levendulamező megtekintése

Kárpátalja legnagyobb levendulamezője és farmgazdasága, amelyen közel 50 ezer levendulabokor található meg két hektárnyi területen. Családi magántulajdonban található a terület. Az ország számos megyéjéből, továbbá külföldről, leginkább Magyarországi és Szlovákiai turisták meglátogatják a csodálatos levendulamezőt ([HTTPS://KISZO.NET/2020/07/03/VIRAGZIK-A-LEVENDULAMEZO](https://kiszonet/2020/07/03/viragzik-a-levendulamezo)).

16:30 – 17:15: út a szállásra (Edelvejsz turkomplex) (31 km)

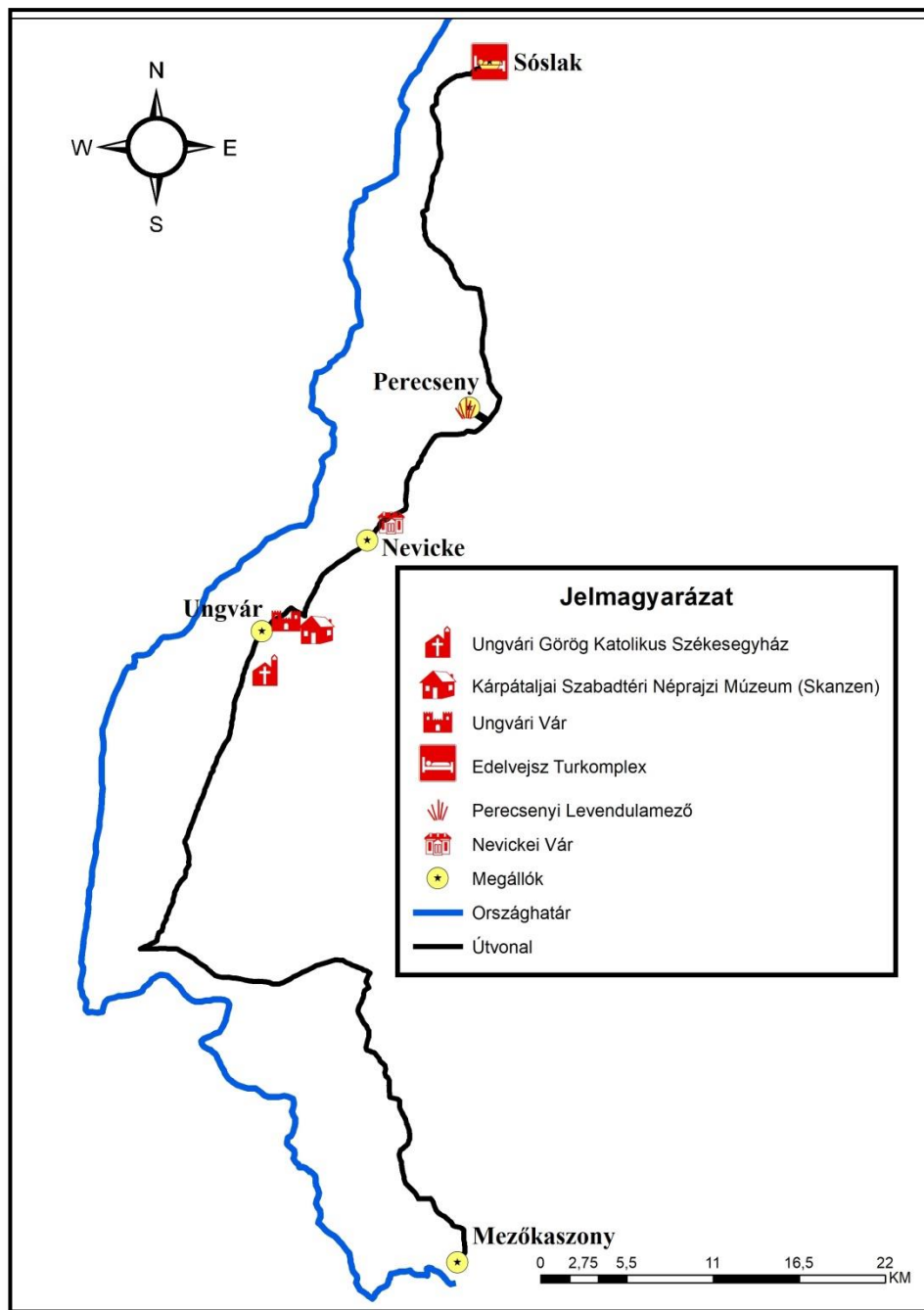
17:30: a szállás elfoglalása – Edelvejsz turkomplex

Esti programok: szabad programok, sütögetés, medencézés, társasjátékok, kártyajátékok

Teljes útvonal hossza: 123 km

Technikai idő: 3 óra 15 perc

Szállás: Edelvejsz turkomplex 1000hr/fő

38. ábra: Első nap útvonalterv

Forrás: Google Térkép, 2025

Második nap

Edelvejsz turkomplex – Uzsoki fatemplom – Uzsoki-hágó – Sónát – Mezőkaszony

08:00 – 09:00: Reggeli a szálláson

09:00 – 09:45: út az Uzsoki fatemplomhoz (34km)

09:45 – 10:30: A fatemplom megtekintése

Az Uzsoki fatemplom az 1745-ös években épült, egyedi építészeti motívumokat képvisel, amely a pravoszláv egyházi építészethez láncolja le, továbbá keveredik a helyi és világi motívumokkal. A templom az UNESCO világörökségi ranglistájára is felkerült ([HTTPS://KARPATALJA.MA](https://karpatalja.ma): GÁL ADÉL BEJEGYZÉSEI, 2013).

39. ábra: Uzsoki fatemplom

Forrás: <https://karpatalja.ma>

10:30 – 10:45: út az Uzsoki-hágóhoz (7 km)

10:45 – 11:45: az Uzsoki-hágó megtekintése

Az Uzsoki-hágó 889 m tengerszint feletti magasságban terül el, aho egykor a Magyar Királyság és Lengyelország határvonal volt, nevét az Ung folyó szláv eredetű nevééről, tehát az Uzs-ról kapta. A hágó ma már csak határvonal a Kárpátaljai és a Lembergi megye között, Régebben nagy csaták folytak a hágóért, viszont sikerült mindig visszaverni a támadást és megvédeni a hágót mind az első és mind a második világháborúban is ([HTTPS://WWW.MAGYARORSZAG-SZEP.HU](https://www.magyarorszag-szep.hu)).

11:45 – 13:15: út Sóhátra (73 km), a csomagolt ételek elfogyasztása a buszon.

13:20 – 15:30: szabad programok a Sóhát „Kék lagunánál”

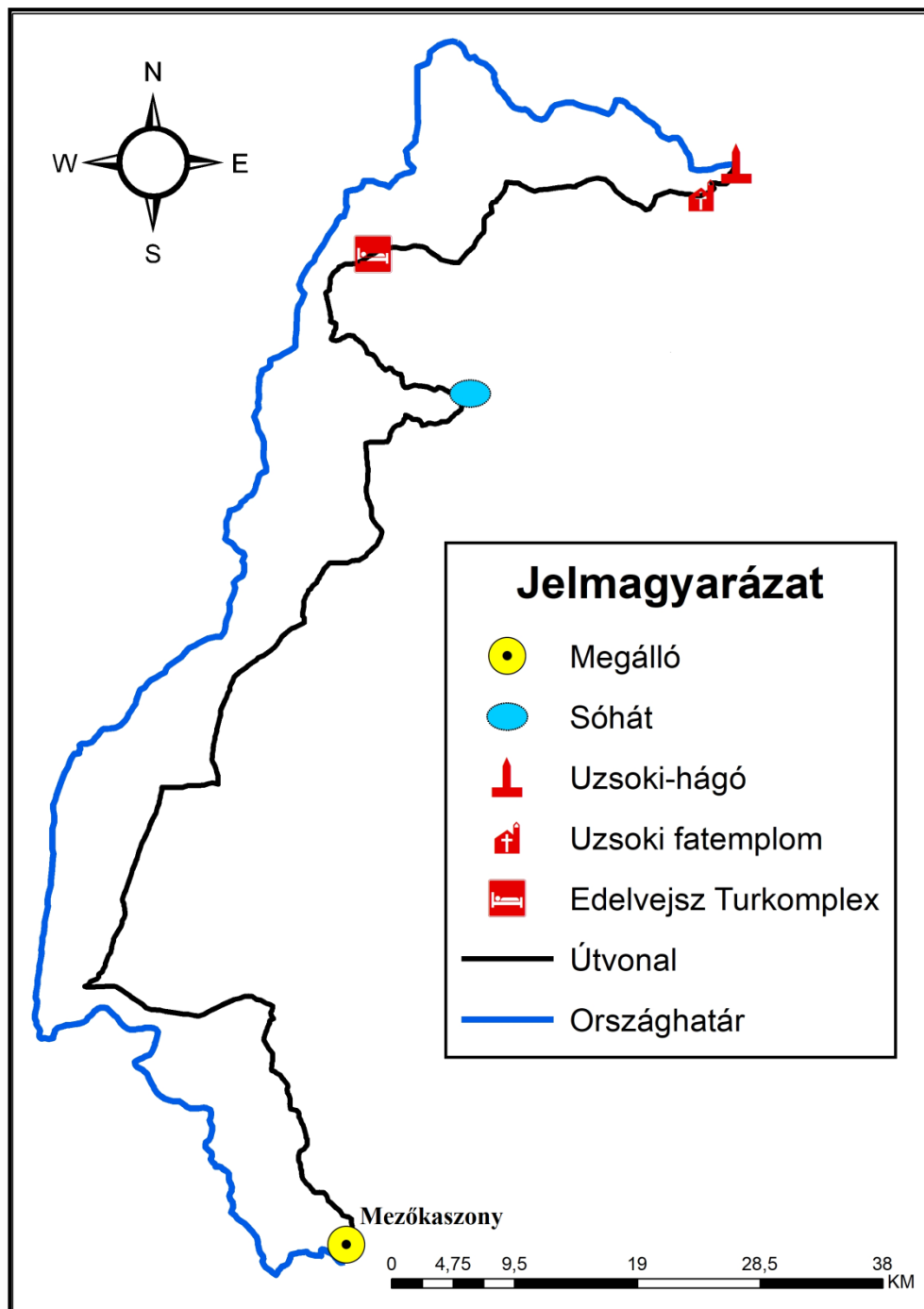
Megyénk egyik kevésbé ismert látványos természeti képződménye az a Sóhát „Kék laguna”, elnevezését a különleges színéről kapta a turisták által. A Nagybereznai járásban Sóhát településéhez pár percre található. A sziklatömbök közül vízesés alatt alakult kis öbölben gyönyörű zöldeskék színű víz található meg, a turisták nagyrésze szeret is megmártózni a folyóban, mivel teljes mértékben alkalmas fürdésre a nyári meleg nappalokon. Az öböl mélysége nagyjából 3 méter ([HTTPS://KARPATALJA.MA](https://karpatalja.ma)).

15:35 – 17:45: visszaút Mezőkaszonyba (110km)

17:45 – Megérkezés Mezőkaszonyba

Teljes útvonal hossza: 224 km

Technikai idő: 5 óra 40 perc

40. ábra: Második nap útvonalterv

Forrás: Google Térkép, 2025

KÖVETKEZTETÉS

Kárpátaljai idegenforgalmi vonzerőkkel kapcsolatos ismeretvizsgálásom esetén való elemzések eredményei után kijelenthetem, hogy a Kaszonyi kistérség településeinek lakosai, alapvető turisztikai ismeretekkel rendelkeznek, amelyet láthattunk a kérdőív elemzéses diagramjaiban és kapott eredményeiben.

Azt a következtetést sikerült leszűrni a szakdolgozatomban kutatási eredményei által, hogy a kitöltő személyek nagyrészt foglalkoztatja megyénk turisztikai látványosságai és objektumai, legyen az természeti vagy történelmi akár, viszont kevésbé valószínű, hogy az utazásaikat, különböző okok miatt a legtöbbször, tehát leginkább az jellemző kistérségünkben, hogy szeretnek utazni, viszont nincs rá lehetőségük, akinek pedig van azok is leginkább a rövidebb túrákat választják.

Munkám folyamán megfigyeltem, hogy Kárpátalja turizmusa folyamatos fejlődést és fejlődő rendszerben van jelenleg is. Ami kevésbé történik meg az a megfelelő információátadás a turisták számára, mivel régióinkban nagyon kevés figyelmet fordítanak a marketingre, pedig ez hozná meg az igazi fellendülést. Marketing koncepciónak mondanám személy szerint a különböző szociális médiában való állandó és naprakész jelenléteket, folyamatos újítások. Több fiatal tudnának ezzel elérni és fellendíteni a helyi nem annyira ismert turisztikai látványosságokat is, amelyek kissé háttérbe vannak szorulva.

Véleményem szerint nagyon fontos a téma amit kidolgoztam, mivel a helyi turizmus fellendülését nem szabad meggátolni, hanem folyamatosan naprakésznek és fejlődőnek kell lennie, mivel az adottsága megvan régióknak és ezt nem szabad veszni hagyni, hanem akár több utazási irodák, befektetők segítségét kérni, hogy új élményeket nyújtsanak a biztosítás érdekében a kevésbé ismert látványosságok esetén is.

ÖSSZEGZÉS

Szakedolgozatom témája „A kárpátaljai idegenforgalmi vonzerőkkel kapcsolatos ismeretvizsgálat a Kaszonyi kistérség lakosainak körében”. Különlegesen jelentős a témám ismerete és a régió turisztikai látványosságaihoz való viszonyulása az embereknek a jelenlegi helyzet tekintetében is.

Munkám öt részből állt. Az első fejezetben ismertettem és bemutattam a kistérséghez tartozó településeket, azok földrajzi elhelyezkedését, történelmét, etnikai és népesedési viszonyait, gazdaságát, valamint turisztikai helyzetét.

A második fejezet a tesztek, illetve a kérdőívek összeállításáról szólt, mivel kutatásom is kérdőíves formában történt, ezért szükségesnek éreztem ezek bemutatását, összeállítását. Itt leginkább a kérdőívezés szabályaira, felépítésére, előnyeire és hátrányaira, valamint az online teszteknek a szerepére tértem ki, hogy mennyire is változott meg a kérdőívezés az internet és a világ fejlődésével és, hogy ezáltal mennyivel könnyebb elemezni, kutatni, kidolgozni a kapott eredményeket.

Következő fejezetem Kárpátalja idegenforgalmi vonzerőiről, általános turisztikai adatairól volt szó. Ezt a fejezetet két részre osztottam, idegenforgalom keresleti elemeire, tehát, hogy mennyi is például az ide látogató turisták száma, a be- vagy a kiutazó turisták száma van többségben, anyagi bevétele és kiadásai, továbbá, mely komplexumok szállásolják el a legtöbb turistát és milyen szolgáltatásokat vesznek igénybe. Kárpátalja idegenforgalmi kínálata sokszínűnek tekinthető, mivel régiónk hatalmas természeti adottságokkal rendelkezik, tehát itt bemutattam a helyi kínálatok lehetőségeit, természeti, építészeti, gasztronómiai szempontból is egyaránt.

A soron következő fejezet a legfontosabb, hiszen ebben a részben mutatom be a kutatásom eredményeit, a kistérség lakosainak ismeretét a helyi turisztikai látványosságokról, azok történelméről. Az online kérdőív kitöltésében 155 kistérségi lakos működött közre, ezeket elemeztem SPSS Data Editor és a Microsoft Office Excel programok segítségével és diagramok és ábrák formájában szemléltetem azokat.

Utolsó fejezetem egy két napos Kárpátaljai túrát tartalmaz a Kaszonyi kistérség lakosainak számára azokra a helyekre, amelyekkel a kevésbé vagy egyáltalán nem voltak tisztában.

РЕЗЮМЕ

Тема моєї кваліфікаційної роботи – «Аналіз обізнаності в туристичних об'єктах Закарпаття серед мешканців Косонської ТГ (Берегівський район)». Знання моєї теми і ставлення людей до туристичних визначних пам'яток регіону також особливо значущі з точки зору поточної ситуації.

Моя робота складалася з п'яти частин. У першому розділі я описав та представив населені пункти, що належать до територіальної громади, їх географічне розташування, історію, етнічні та демографічні умови, економіку тощо.

У другому розділі наведена інформація про складання тестів і анкет, так як мої дослідження також проводилися у вигляді анкетування. Тут я зупинився на правилах, структурі, перевагах і недоліках анкет, а також на ролі онлайн-тестів, наскільки змінилося анкетування з розвитком інтернету, і наскільки простіше аналізувати, отримані результати.

Загальні інформація про туризм Закарпаття наведена у третьому розділі. Я розділив цей розділ на дві частини, елементи попиту на туризм, такі як кількість туристів, які відвідують, кількість туристів, які в'їжджають або виїжджають, більшість, фінансові доходи і витрати, і які комплекси вміщають більшість туристів і якими послугами користуються. Туристичну пропозицію Закарпаття можна назвати різноманітною, тому що краю багатий як на природні так і на культурні цінності.

Наступний розділ є найважливішим, оскільки в цьому розділі я представляю результати своїх досліджень, знання жителів територіальної громади про місцеві туристичні пам'ятки та їх історію. В анкетування прийняло участь 155 мешканців Косонської ТГ. Отримані результати були проаналізовані за допомогою SPSS Data Editor і Microsoft Office Excel, для унаочнення було створені діаграми.

В останньому розділі наведений план туру Закарпаттям, складений для мешканців Косонської ТГ на основі отриманих результатів.

FELHASZNÁLT IRODALOM

1. Bacsó R. – Pataki G. (szerk.) 2022: A kárpátaljai kistérségek gazdaságfejlesztési stratégiájának lehetséges irányai, kiemelten a Mezőkaszonyi Kistérség példáján. II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Beregszász. p 13-20
2. Babbie E. 2008: A társadalomtudományi kutatás gyakorlata Balassa Kiadó Budapest
3. Berghauer S. 2009A: Turizmus. In: Baranyi Béla (szerk.): Kárpátalja. MTA Regionális Kutatások Központja, Pécs–Budapest, 2009. IX. fejezet, pp. 337–353.
4. Berghauer S. 2010: Turizmus Kárpátalján. In: Modern Geográfia, 2010. 2. szám, 23 p. http://www.moderngeografia.hu/tanulmanyok/nemzetkozi_turizmus/berghauer_sandor_2010_2.pdf
5. Berghauer S. 2012: Kárpátalja turizmusa. Földtudományi Tanszék, Beregszász (Főiskolai jegyzet)
6. Berghauer S. – Gyuricza L. 2010: The role of the borderland position in the tourism of Transcarpathia. „Cohesion and Disparities – Regional Management, Peripheral Areas and Sustainable Development in Eastern Europe” – Temesvár, Románia. 2010. május 13–16., 9 p.
7. Bodnár A. 2013: Kolhozosítás Mezőkaszonyban. In: Limes – A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola tudományos évkönyve. Beregszász. p 29-36.
8. Botlik J. – Dupka Gy. 1993: Magyarlakta települések ezredéve Kárpátalján. Intermix Kiadó, Ungvár – Budapest. p 43
9. Csapó B. 2005: Az előzetesen megszerzett tudás mérése és elismerése. Kutatási zárótanulmány. Budapest.
10. Csonkapapi Polgármesteri hivatal, 2019
11. Dobos S. – Molnár F. 2017: MÁLENKIJ ROBOT – GUPVI Északkelet-Magyarországról elhurcolt áldozatok névsora. „RIK-U” Kiadó, Beregszász–Ungvár. p 95.
12. Dupka Gy. - Zubánics L. 2014: Szépasszony dombja. Intermix Kiadó, Ungvár–Budapest. p 90.
13. Herzanics V. M. – Stroblya J. J. (Герзанич В. М. – Штробля Ю. Й.) 2009: Вплив регіональних факторів на розвиток рекреаційно-туристичної сфери гірських районів Закарпаття. Науковий вісник Ужгородського нац. університету: сер.: Економіка. 2009 Спецвип.28. ч. 1., 73–80. (Elérhető még: www.nbuv.gov.ua/portal/natural/NVUU/Ekon/2009_28_1/statti/15.htm)

14. Héra G, Ligeti Gy. 2006. Módszertan. A társadalmi jelenségek kutatása. Budapest: Osiris Kiadó
15. Ivanovic I. 2016: Bevezetés a pedagógiai kutatás módszertanába. Újvidéki Egyetem szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kara, Szabadka. p 46-86.
16. Jakubát M. 2023: A kárpátaljai idegenforgalmi vonzerőkkel kapcsolatos keresletelemzés a tisztaásványi (ungvári járás) lakosok körében, Beregszász (szakdolgozat)
17. Kontra J. 2011: A pedagógiai kutatások módszertana. Kaposvári Egyetem, Kaposvár.
18. Kovács K. 2016: Hetven népességföldrajza. Beregszász (Évfolyammunka)
19. Lehoczky T. 1881: Beregvármegye monographiája. II. Kötet. Általános rész. Intermix Kiad, Ungvár. p 15-16.
20. Lehoczky T. 1882: Beregvármegye monographiája. II. Kötet. Általános rész. Intermix Kiad, Ungvár. p 15-16.
21. Lehoczky T. 1996: Bereg vármegye. Hatodik Síp Alapítvány – Mandátum Kiadó, Budapest-Beregszász
22. Molnár E. K. – Vigh T., 2013: A tantervelmélet és a pedagógiai értékelés alapjai. Széchenyi Kiadó, Szeged.
23. Molnár J. – Molnár D. I. 2005: Kárpátalja népessége és magyarsága a népszámlálási és népmozgalmi adatok tükrében. A Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség Tankönyv- és Taneszköztanácsa, PoliPrint Kft., Ungvár 118 p.
24. Pallagi L. 2010: Csonkapapi térszerkezeti fejlődése. Beregszász (szakdolgozat)
25. Pallagi L. 2016: Som korai története. – Acta Academiae Beregsasiensis: 100 – 117 p.
26. Pataki G. 2022: A Mezőkaszonyi Kistérség agrárhelyzete és vidékfejlesztési stratégiája. Budapest (Szakdolgozat)
27. Pásztor-Kovács A. – Magyar A. – Hülber L. – Pásztor A. – Tongori Á. ,2013: Áttérés online tesztelésre – a mérés-értékelés új dimenziói. – Iskolakultúra 23:11, p 86
28. Popovics M. 2024: Beregsom (Beregszászi járás) és környéke növénytakarójának antropogén változásai. Beregszász (szakdolgozat)
29. Sandor, F. 2010: Turizmus. In: Kárpátalja 1919-2009. Történelem, politika, kultúra. MTA Etnikai-nemzeti Kisebbségkutató Intézet, Argumentum, Budapest pp. 401–404.
30. Sass E. 2008: A kárpátaljai Bereg-vidék valódi turisztikai attrakcióinak felmérése. In: www.hah.hu/opendoc.php?fn=Sass_Eniko_prezentacio.doc
31. Sass E. – Berghauer S. 2019: Kárpátalja magyarlakta területeinek turisztikai helyzetfelmérése. Gáborprint, Beregszász

32. Szocska, K. (Сочка К.) 2007: Звіт з базового дослідження стратегічного пріоритету Закарпатської області «Розвиток туризму та курортнорекреаційної сфери». Проект з регіонального врядування та розвитку – Україна. Проект № Z020640. Замовлення № 7037154. Ужгород, 30 р. In: http://www.rgd.org.ua/resources/additional_res/Expanding_tourism_in_Zakarpattia_2007_UKR.pdf
33. Tóthné Parászló L. 2013: On-line értékelési módszerek. Eszterházy Károly Főiskola, Eger. p 17-18

Internetes források

34. https://www.beregvidek.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=100:-zapszony-koezseg-toertenete&catid=427:a-telepueles-bemutatas&Itemid=1715&lang=uk (letöltés ideje: 2024.12.01).
35. http://beregvidek.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=101:-mezkaszony-tort&catid=273:a-telepueles-bemutatas&Itemid=1367&lang=uk (letöltés ideje: 2024.11.30).
36. <https://findandfollow.com.ua/hu/zahid/selo-grebinky/hrestovozdvyzhenskyj-sobor> (letöltés ideje: 2025.05.01).
37. <https://karpatalja.ma/sorozatok/karpatalja-ma/karpatalja-ma-kek-laguna-a-nagybereznai-jarasban/> (letöltés ideje: 2025.05.01).
38. <https://karpatalja.ma/kultura/kulturalis-hirek/a-kulturalis-vilagorokseg-reszeve-nyilvanitottak-ket-karpataljai-fatemplomot/>: Gál Adél bejegyzései (letöltés ideje: 2025.05.01).
39. <https://www.karpataljainepfoiskola.hu/karpataljai-szabadteri-neprajzi-muzeum/> (letöltés ideje: 2025.05.01).
40. <https://karpatinfo.net/idegenforgalmi-ado-idegenforgalom-turizmus-2025-04-08> (letöltés ideje: 2025.04.20).
41. <https://karpataljalap.net/2007/09/07/rafajnaujfalu-tortenete> (letöltés ideje: 2024.12.15).
42. <https://karpatalja.ma/karpatalja/kozelet/haldoklo-erdo-rafajnaujfalu-hataraban/>: Illyés István bejegyzései (letöltés ideje: 2024.12.15).
43. <http://www.karpatalja.com.ua/kmkszh/hir151.html> (letöltés ideje: 2024.12.20).
44. <https://karpataljalap.net/2004/10/29/kispapi-istene-legyen-hala>: Badó Zsolt bejegyzései (letöltés ideje: 2024.12.03).

45. <https://karpatalja.ma/sorozatok/karpatalja-anno/karpatalja-anno-csonkapapi/Marosi> Anita bejegyzései (letöltés ideje: 2023.11.04).
46. <https://karpatalja.ma/karpatalja/oktatas/nagyon-sok-turelmet-es-szeretetet-igenyelnek-fogyatekkal-elok-napkozi-otthona-hetyenben>: Lajos Mihály bejegyzései (letöltés ideje: 2024.12.12).
47. <https://kiszo.net/2020/07/03/VIRAGZIK-A-LEVENDULAMEZO/> (letöltés ideje: 2025.05.01).
48. <https://kiszo.net/2024/03/24/csonkapapi-a-kihivasok-altal-formalt-kozosseg-%e2%94%82kiszo-hatter/>: Nagy József bejegyzései (letöltés ideje: 2023.11.10).
49. <https://www.magyarország-szep.hu/Uzsoki-hago/index.html> (letöltés ideje: 2025.05.01).
50. <http://mezokaszony.mindenkilapja.hu/> (letöltés ideje: 2022.10.23)
51. https://psycho.unideb.hu/sportpszichodiagnosztika/fejezetek/hi_pszichometriai_book/klaszikus-tesztelm%C3%A9let.html (letöltés ideje: 2024.12.20).
52. http://zsuzsanna.emri.uni-eger.hu/public/uploads/kerdoiv-elmelet_589a036cf0522.pdf (letöltés ideje: 2024.12.23).

ÁBRÁK JEGYZÉKE

1. ábra. Mezőkaszonyi kistérség településeinek elhelyezkedése	7
2. ábra. Mezőkaszony	8
3. ábra. Mezőkaszony, Királyi Járásbíróság és a „kath papkertje”	10
4. ábra. Csonkapapi	11
5. ábra, Hetyen	13
6. ábra, Beregsom.....	15
7. ábra. Zápszony	16
8. ábra. Rafajnaújfalu.....	18
9. ábra. Munkácsi vár	26
10. ábra Életkora?.....	28
11. ábra. Település, ahol él?	29
12. ábra. Iskolai végzettsége?	29
13. ábra. Foglalkozása?	30
14. ábra. Családi állapota?	31
15. ábra. Mikor utazott utoljára Kárpátalja területén turisztikai céllal?	32
16. ábra. Átlagosan mennyi időt tölt el kárpátaljai turisztikai utazása során a célterületen?	32
17. ábra. Az év mely időszakában szokott leggyakrabban utazni?	33
18. ábra. Utazásának célja?	34
19. ábra. Mivel szokott utazni?	34
20. ábra. Kivel utazik általában?	35
21. ábra. Hol szokott megszállni?	36
22. ábra. Hol szokott étkezni a kárpátaljai utazása során?	36
23. ábra. Az adott pénzüsszezből mennyit költ az alábbi tételekre (%-ban)?	37
24. ábra. Értékelje az adott kárpátaljai turisztikai attrakciókat a következő skála alapján!.....	38
25. ábra. Melyik nemesi család birtokolta a Munkácsi várat?	39
26. ábra. Melyik járásban található a Nárciszok Völgye?	39
27. ábra. Melyik település közelében található a Sípót-vízesés?	40
28. ábra. Melyik hegy az Ukrán Kárpátok és egyben Ukrajna legmagasabb pontja?	41
29. ábra. Melyik településen található Európa leghosszabb hársfasétánya?	41

30.ábra. Melyik kastély funkcionál jelenleg szanatóriumként?	42
31.ábra. Melyik emlékmű szimbolizálja a hét Magyar törzset?	43
32.ábra. Összesítő diagram	44
33.ábra. A térképes feladat összesített eredményei	45
34.ábra. Kárpátaljai Szabadtéri Néprajzi Múzeum	47
35.ábra. Ungvári vár	47
36.ábra. Ungvári görög katolikus székesegyház	48
37.ábra. Nevickei vár	49
38.ábra. Első nap útvonalterv	50
39.ábra. Uzsoki fatemplom	51
40.ábra. Második nap útvonalterv	52

NYILATKOZAT

Alulírott Szatmári Dávid, turizmus szakos hallgató kijelentem, hogy szakdolgozatomat a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Földtudományi és Turizmus Tanszékén készítettem turizmus diploma megszerzése céljából.

Kijelentem, hogy szakdolgozatomat más szakon korábban nem védtem meg, saját munkám eredménye és csak hivatkozott forrásokat használtam fel.

Tudomásul veszem, hogy szakdolgozatomat a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola könyvtárban a kölcsönözhető könyvek között helyezik el.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Szeretnék köszönetet mondani témavezetőmnek, Tóth Attilának. Köszönöm, hogy segítségemre volt szakdolgozatom megírása alatt, mindig fordulhattam tanáromhoz, kisebb, nagyobb elakadások esetén. Építőjellegű kritikái és meglátásai nagyban hozzájárultak szakdolgozatom végleges megírásához és fejlődésemhez, nélküle ez nem jöhetett volna létre.

Végezetül köszönöm családomnak, hogy mindig mellettem voltak és segítettek mentálisan a munka megírásának folyamatában és tartották bennem a lelket.

MELLÉKLET

A kárpátaljai idegenforgalmi vonzerőkkel kapcsolatos ismeretvizsgálat a Mezőkaszonyi kistérség lakosainak körében

Szatmári Dávid vagyok, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola IV. évfolyamos turizmus szakos hallgatója.

Szakedolgozatom témája „A kárpátaljai idegenforgalmi vonzerőkkel kapcsolatos ismeretvizsgálat a Mezőkaszonyi kistérség lakosainak körében”, amely megírása érdekében készítettem az adott kérdőívet. A kérdőív kitöltésével nagy segítséget nyújtana a kutatómunkám elvégzésében.

Válaszait előre is köszönöm!

1. Neme?

- ☐ Nő
- ☐ Férfi

2. Életkora?

- ☐ 18-29 év
- ☐ 30-39 év
- ☐ 40-49 év
- ☐ 50-59 év
- ☐ 60 év felett

3. Település, ahol él?

- ☐ Beregsom
- ☐ Csonkapapi
- ☐ Heteny
- ☐ Kispapi
- ☐ Mezőkaszony
- ☐ Rafajnaújfalu
- ☐ Somitanya (Kastanovo)
- ☐ Zápszony

4. Iskolai végzettsége?

- ☐ Elemi iskola
- ☐ Általános iskola
- ☐ Középiskola
- ☐ Szakmunkásképző
- ☐ Szakközépiskola
- ☐ Főiskola/egyetem

5. Foglalkozása?

- ☐ Vállalkozó
- ☐ Szellemi munkát végző alkalmazott
- ☐ Fizikai alkalmazott
- ☐ Alkalmi/Idény munkás
- ☐ Nyugdíjas
- ☐ Háztartásbeli
- ☐ Tanuló
- ☐ Munkanélküli

6. Családi állapota?

- ☐ Házas
- ☐ Nőtlen/hajadon
- ☐ Kapcsolatban
- ☐ Elvált
- ☐ Özvegy

7. Mikor utazott utoljára Kárpátalja területén turisztikai céllal?

- ☐ Múlt héten
- ☐ Egy hónapon belül
- ☐ Az elmúlt félévben
- ☐ Közel egy éve

- Szeretnék utazni, de nincs rá lehetőségem
 - Egyéb
- 8. Átlagosan mennyi időt tölt el kárpátaljai turisztikai utazása során a célterületen?**
- Kevesebb, mint egy éjszaka
 - 1-2 éjszakát
 - 3 éjszakát
 - 3-6 napot
 - Több, mint 6 napot
- 9. Az év mely időszakában szokott leggyakrabban utazni?**
- Télen
 - Tavasszal
 - Nyáron
 - Ősszel
 - Évszaktól független
- 10. Utazásának célja? (Több válasz is lehetséges)**
- Építészeti látnivalók megtekintése
 - Természeti látnivalók felfedezése
 - Túrázás
 - Kutatómunka/konferencia
 - Gyógyüdülés
 - Egyéb:
- 11. Mivel szokott utazni? (Több válasz is lehetséges)**
- Vonattal
 - Gyalog
 - Busszal
 - Autóval
 - Kerékpárral
 - Egyéb:
- 12. Kivel utazik általában? (Több válasz is lehetséges)**
- Egyedül
 - Párjával
 - Kollégákkal
 - Barátokkal
 - Családdal
 - Egyéb:
- 13. Hol szokott megszállni? (Több válasz is lehetséges)**
- Nem szoktam megszállni
 - Rokonnál/ismerősnél
 - Szállodában
 - Turistaszállón
 - Vadkempingben
 - Hivatalos kemping
 - Egyéb:
- 14. Hol szokott étkezni a kárpátaljai utazása során? (Több válasz is lehetséges)**
- Rokonnál/ismerősnél/barátnál
 - Étteremben
 - Szálláshelyen
 - Büfében
 - Hozott ételt ettem
 - Egyéb:
- 15. Átlagosan mennyi pénzt költ el kárpátaljai idegenforgalmi utazása során? (hrivnya)**

16. Az adott pénzösszezből mennyit költ az alábbi tételekre (%-ban)?

	0%	1-25%	26-50%	50-75%	<76%
Útiköltség					
Szállás					
Étkezés					
Attrakciók/szárakozás					
Bevásárlás					

17. Értékelje az adott kárpátaljai turisztikai attrakciókat a következő skála alapján!

	1-nem hallottam róla	2-hallottam róla, de nem jártam ott	3-egyszer már jártam ott	4-többször jártam ott
Munkácsi vár				
Ungvári vár				
Schönborn kastély				
Skanzen (Ungvár)				
Tatár-hágó				
Hoverla				
Pokolbérc				
Szinevér-tó				
Nevickei-vár				
Sóhádi "Kék laguna"				

18. Mennyire elégedett a kárpátaljai utazásaival? (1. Egyáltalán nem elégedett és 5. teljes mértékben elégedett vagyok)

1	2	3	4	5

19. Melyik nemesi család birtokolta a Munkácsi várat?

- a) Drugeth-család
- b) Rákóczi-család
- c) Dobó-család
- d) Felsoroltak közül egyik sem

20. Melyik járásban található a Nárciszok Völgye?

- a) Huszti
- b) Beregszászi
- c) Munkácsi
- d) Rahói

21. Melyik település közelében található a Sipot-vízesés?

- a) Borzsova
- b) Fülöpfalva
- c) Beregvár
- d) Bercsényifalva

22. Melyik hegy az Ukrán Kárpátok és egyben Ukrajna legmagasabb pontja?

- a) Petrosz
- b) Pikujs
- c) Hoverla
- d) Kraszija

23. Melyik településen található Európa leghosszabb hársfasétánya?

- a) Técső
- b) Ungvár
- c) Munkács
- d) Huszt

24. Melyik kastély funkcionál jelenleg szanatóriumként?

- a) Beregvári Schönborn-kastély
- b) Beregszászi Bethlen – Rákóczi-kastély
- c) Nagyszőlősi Perényi-kastély

25. Melyik emlékmű szimbolizálja a hét Magyar törzset?

- a) Szolyvai emlékpark
- b) Vereckei - hágó emlékmű
- c) Tatár – hágó emlékmű

Jelölje meg, hogy mi látható az adott képeken!

26.

- a) Neszamovite-tó
- b) Szinevéri-tó
- c) Brebeneszkul-tó

27.

- a) Nárciszok-völgye
- b) Gyulai-hegy
- c) Kuzij Természetvédelmi

terület

28.

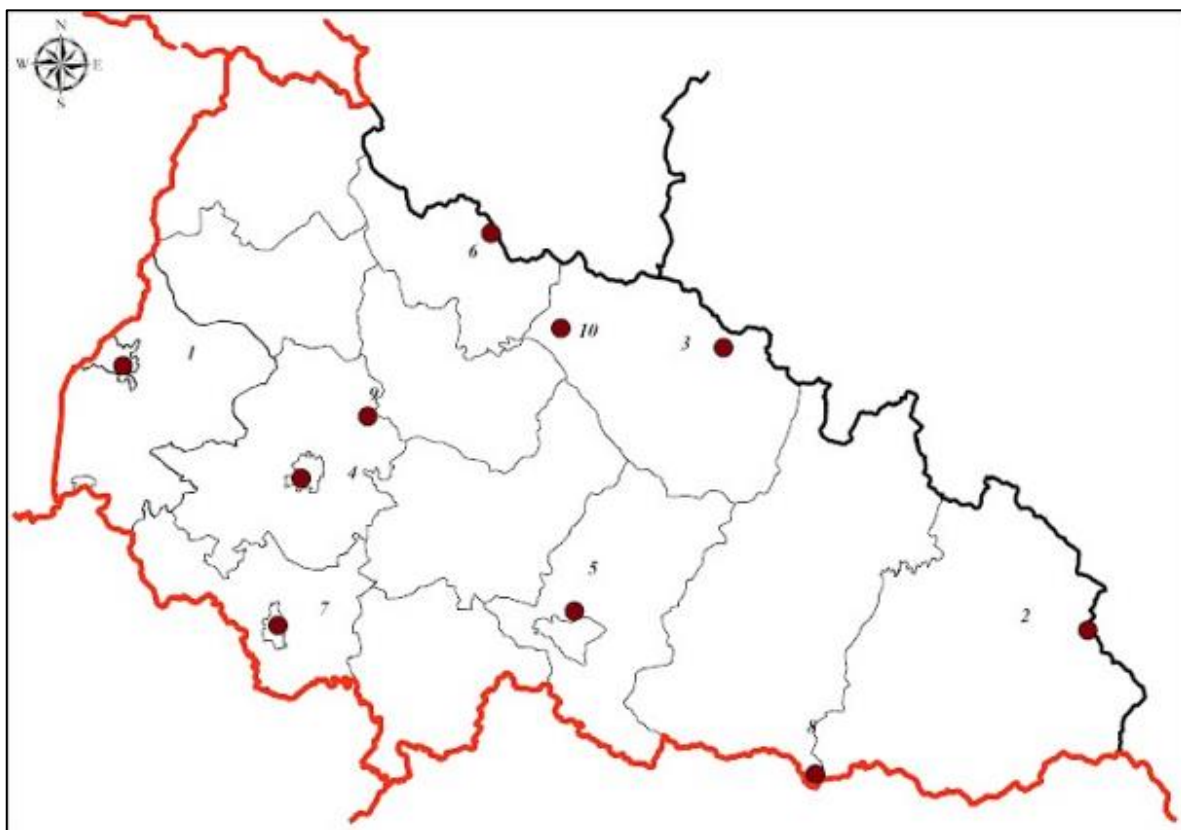
- a) Tatár-hágó
- b) Vereckei-hágó
- c) Uzsoki-hágó

29.

- c) Árpád-vonal maradványai
- d) Szolymai-emlékpark
- c) Ungvári szabadtéri néprajzi múzeum

30. Párosítsa a térképen elhelyezkedő pontot a hozzá tartozó vonzerővel!

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Munkácsi vár										
Ungvári vár										
Sipot-vízesés										
Szenivéri-tó										
Vereckei-hágó										
Hoverla										
Beregvári Schnborn- kastély										
Beregszász										
Iza										
Aknaszlatina										

Звіт подібності

метадані

Назва організації

Hungarian College of Higher Education Ferenc Rakoczi II Transcarpathian

Заголовок

АНАЛІЗ ОБІЗНАНОСТІ В ТУРИСТИЧНИХ ОБ'ЄКТАХ ЗАКАРПАТТЯ СЕРЕД МЕШКАНЦІВ КОСОНСЬКОЇ ТГ (БЕРЕГІВСЬКИЙ РАЙОН)

Автор

Науковий керівник / Експерт

СОТМАРІ ДАВІД ЛАЙОШОВИЧ Стефан Молнар Д.

підрозділ

Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II

Обсяг знайдених подібностей

Коефіцієнт подібності визначає, який відсоток тексту по відношенню до загального обсягу тексту було знайдено в різних джерелах. Зверніть увагу, що високі значення коефіцієнта не автоматично означають плагіат. Звіт має аналізувати компетентна / уповноважена особа.

7.02%

7.02%

КП 1

1.85%

1.85%

КЦ

25

Довжина фрази для коефіцієнта подібності 2

12639

Кількість слів

100353

Кількість символів

Тривога

У цьому розділі ви знайдете інформацію щодо текстових спотворень. Ці спотворення в тексті можуть говорити про МОЖЛИВІ маніпуляції в тексті. Спотворення в тексті можуть мати навмисний характер, але частіше характер технічних помилок при конвертації документа та його збереженні, тому ми рекомендуємо вам підходити до аналізу цього модуля відповідально. У разі виникнення запитань, просимо звертатися до нашої служби підтримки.

Заміна букв	Б	1
Інтервали	A	0
Мікропробіли		0
Білі знаки	Б	12
Парафрази (SmartMarks)	a	43

Подібності за списком джерел

Нижче наведений список джерел. В цьому списку є джерела із різних баз даних. Колір тексту означає в якому джерелі він був знайдений. Ці джерела і значення Коефіцієнту Подібності не відображають прямого плагіату. Необхідно відкрити кожне джерело і проаналізувати зміст і правильність оформлення джерела.

10 найдовших фраз

Колір тексту

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	НАЗВА ТА АДРЕСА ДЖЕРЕЛА URL (НАЗВА БАЗИ)	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
1	https://www.karpatalja.com.ua/kmksz/hir151.html	83 0.66 %
2	https://www.karpatalja.com.ua/kmksz/hir151.html	67 0.53 %
3	https://core.ac.uk/download/pdf/323178339.pdf	51 0.40 %
4	https://dspace.kmf.uz.ua/spui/bitstream/123456789/2746/1/Hapcsuk_G_A_beregardai_hegyalja_levendu_lamezo_2023.pdf	50 0.40 %